

Notitie Accommodatiebeleid gemeente Castricum

Inhoudsopgave

1	Managementletter	4
1.1	Algemene beschouwing	4
1.2	Conclusies	5
	1.2.1 Accommodaties	5
	1.2.2 Financieel	6
	1.2.3 Procesmatig	7
1.3	Aanbevelingen	8
	1.3.1 Beleidsmatig	8
	1.3.2 Richtinggevende adviezen per beleidsveld	9
	1.3.3 Scenario's	14
	1.3.4 Procesmatig	16
2	Inleiding	18
2.1	Algemeen	18
2.2	Leeswijzer	18
3	Kaders en algemene uitgangspunten	20
3.1	Wettelijke kaders en bekostiging	20
3.2	Algemene beleidsuitgangspunten Castricum	22
4	Algemene ontwikkelingen en beleidsthema's	24
4.1	Demografische ontwikkelingen gemeente Castricum	24
4.2	Beleidsthema's	24
	4.2.1 Onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	25
	4.2.2 Sport	27
	4.2.3 Welzijn, cultuur en zorg	29
4.3	Leefbaarheid kernen	30
5	Accommodaties en ontwikkelingen in de kernen	32
5.1	Inleiding	32
5.2	De Woude	32
5.3	Akersloot	33
	5.3.1 Actuele ontwikkelingen accommodaties Akersloot	34
	5.3.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Akersloot	35
	5.3.3 Mogelijke of kansrijke ontwikkelingen op termijn in Akersloot	36
	5.3.4 Aansluiting op trends en specifieke beleidsuitgangspunten:	37
5.4	Limmen	38
	5.4.1 Actuele ontwikkelingen Limmen	39
	5.4.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Limmen	40
	5.4.3 Mogelijke of kansrijke ontwikkelingen op termijn in Limmen	40
	5.4.4 Aansluiting op trends en specifieke beleidsuitgangspunten:	41

5.5	Bakkum	41
	5.5.1 Actuele ontwikkelingen	42
	5.5.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Bakkum	43
	5.5.3 Mogelijke ontwikkelingen op termijn	43
	5.5.4 Aansluiting op trends en specifieke beleidspunten:	44
5.6	Castricum-West	44
	5.6.1 Actuele ontwikkelingen in Castricum-West	45
	5.6.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Castricum-West	47
	5.6.3 Mogelijke ontwikkelingen op termijn in Castricum-West	47
	5.6.4 Aansluiting op trends en specifieke beleidspunten:	48
5.7	Castricum-Oost	49
	5.7.1 Actuele ontwikkelingen in Castricum-Oost	49
	5.7.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Castricum-Oost	51
	5.7.3 Mogelijke ontwikkelingen op termijn in Castricum-Oost	51
	5.7.4 Aansluiting op trends en specifieke beleidspunten:	52
6	Financiële analyse accommodaties en ontwikkelingen	54
6.1	Inleiding	54
6.2	Financieel beeld gemeente Castricum	54
6.3	Analyse Akersloot	57
	6.3.1 Algemeen	57
	6.3.2 Financiële consequenties van actuele bewegingen in Akersloot	57
6.4	Analyse Limmen	58
	6.4.1 Algemeen	58
	6.4.2 Financiële consequenties van actuele bewegingen in Limmen	59
6.5	Analyse Bakkum	60
	6.5.1 Algemeen	60
	6.5.2 Financiële consequenties bewegingen in Bakkum	61
6.6	Analyse Castricum-West	61
	6.6.1 Algemeen	61
	6.6.2 Financiële consequenties in Castricum-West	62
6.7	Analyse Castricum-Oost	63
	6.7.1 Algemeen	63
	6.7.2 Financiële consequenties in Castricum-Oost	64
7	Rol gemeente t.a.v. financiering, eigendom en beheer	66
7.1	Inleiding	66
7.2	Onderwijs	66
7.3	Sport	67
	7.3.1 Buitensport	67
	7.3.2 Binnensport	69
7.4	Welzijn, zorg en cultuur	69
7.5	Ontwikkelingen met een gemeente overstijgend karakter	70
7.6	Coördinatie vraag en aanbod	70

1 Managementletter

1.1 Algemene beschouwing

Op 24 januari 2012 heeft het college van de gemeente Castricum opdracht gegeven aan ICSadviseurs voor het opstellen van een nieuwe accommodatienota. Met behulp van medewerkers van diverse beleidsterreinen zijn de bestaande accommodaties in beeld gebracht en de belangrijkste trends en ontwikkelingen besproken. Belangrijke pijlers als het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, de concept Sportnota, Cultuurnota en de eerder geleverde reacties vanuit 'het veld' zijn meegenomen in het opstellen van deze nota. Daarnaast zijn meedenkavonden georganiseerd in Akersloot, Limmen, Castricum-West (inclusief Bakkum) en Castricum-Oost, waarbij sleutelfiguren uit het maatschappelijk veld waren uitgenodigd om met elkaar te brainstormen over knelpunten en kansen aangaande accommodaties. Tenslotte is een conceptrapportage besproken in een Raadsactiviteit (15 november 2012) en hebben partijen naar aanleiding daarvan nog kunnen reageren op het concept. Al deze input vormt de basis voor de Notitie Accommodatiebeleid gemeente Castricum.

Doel van deze notitie is te komen tot voorstellen voor concrete kaders voor de huisvesting van maatschappelijke activiteiten én op basis daarvan te komen tot voorstellen voor concrete huisvestingsplannen. Het accommodatiebeleid is voorts gericht op een toekomstbestendige portefeuille aan accommodaties binnen de gemeente.

Achtergrond van de vraag naar accommodatiebeleid is dat er behoorlijk wat ontwikkelingen op de gemeente afkomen. Hoewel de gemeente Castricum een redelijk stabiel inwoneraantal verwacht, is er een sterke verschuiving te zien naar meer ouderen en minder jongeren. Dat heeft gevolgen voor de vraag naar voorzieningen. Maar ook de verschuiving van taken en verantwoordelijkheden op het gebied van zorg en welzijn in het kader van de Wmo zorgt voor een veranderende vraag naar gemeentelijke voorzieningen. En tenslotte maken algemene maatschappelijke ontwikkelingen dat behoefte aan voorzieningen verandert in de tijd.

Voor de gemeente Castricum is het van belang dat zij een aantrekkelijke gemeente blijft met een goed voorzieningenniveau in een veilige en sfeervolle omgeving. In een pilotproject in Bakkum onderzoekt de gemeente hoe men invulling kan geven aan kern- en wijkgericht werken. Een project waarin integraal en samen met de direct betrokkenen in de wijk gekeken wordt hoe voor alle doelgroepen in de wijk invulling gegeven kan worden aan een leefbare omgeving. In feite is dat waar uiteindelijk het accommodatiebeleid ook ondersteunend aan moet zijn: de leefbare omgeving voor alle inwoners van de gemeente Castricum.

In deze managementletter geven wij de belangrijkste conclusies uit de rapportage weer om vervolgens een aantal aanbevelingen op het gebied van accommodatiebeleid en concrete plannen te geven. Bij de conclusies en

aanbevelingen gaan wij in op de accommodaties, op de financiën en op procesmatige zaken die van invloed zijn op de ontwikkeling en het gebruik van accommodaties. De aanbevelingen zijn vertaald naar scenario's per beleidsthema.

1.2 Conclusies

1.2.1 Accommodaties

Het grootste deel van de gemeentelijke accommodaties betreft gebouwen voor onderwijs en sport. De huidige omvang van de gemeentelijke accommodaties en accommodaties die vanuit andere organisaties beschikbaar zijn (onder andere kerkgenootschappen, zorginstellingen en buitensportverenigingen) voldoet in ruime mate om de komende jaren de voornaamste maatschappelijke activiteiten te huisvesten. Een veranderende vraag vanuit de maatschappij naar maatschappelijke activiteiten zal op termijn leiden tot een veranderende vraag naar maatschappelijke accommodaties. Door de verdere vergrijzing en ontgroening is het de verwachting dat de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen minder is gericht op jeugd (onderwijs en sport) en meer op ouderen (zorg en welzijn). De focus zal meer gericht zijn op kwaliteit en functionaliteit dan op kwantiteit.

De benutting en bezetting van een aantal accommodaties staat als gevolg van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen onder druk. Een belangrijke opgave voor de gemeente is het optimaliseren van de benutting van de gemeentelijke accommodaties. Ook andere organisaties met maatschappelijk vastgoed staan voor een zelfde opgave. De plannen uit het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs zijn er reeds op gericht om de benutting en bezetting van een aantal schoolgebouwen te verbeteren.

Er is geen eenduidig beleid bij het gebruik van gemeentelijke accommodaties. Binnen de gemeente bestaan verschillende regimes voor het in gebruik geven van accommodaties (huur, recht van opstal, erfpacht gebouw, erfpacht grond, om niet in gebruik geven). Deze verschillen zijn per kern zichtbaar en veelal historisch gegroeid.

Opvallend is een conclusie uit de meedenkavonden dat veel partijen met een accommodatievraag de partijen die aanbod hebben nog maar moeizaam kunnen vinden en vice versa. Er is een grote hoeveelheid en diversiteit aan ruimten beschikbaar, zowel qua ruimtelijke eigenschappen als roostertechnisch die veel beter ontsloten moet worden. Een centraal informatiepunt of centrale 'marktplaats' (bij voorkeur digitaal) zou dit kunnen faciliteren. De gemeente kan hierin een regierol vervullen.

Bij het ontwikkelen van nieuwe accommodaties, dient de betekenis van de betreffende functie op wijkniveau, kernniveau, gemeenteniveau en zelfs

regionaal niveau te worden beschouwd. Aan de hand daarvan moet worden bekeken in hoeverre de exploitatie van een dergelijke functie kan worden gekoppeld aan andere functies zodat het elkaar versterkt. Ook hierin kan de gemeente een regierol vervullen door partijen aan elkaar te koppelen.

1.2.2 Financieel

De gemeente Castricum geeft momenteel ruim € 6,9 miljoen uit aan de huisvesting van maatschappelijke activiteiten en daarmee 12,3% van de totale uitgaven (begroting 2012). Dit betekent dat hieraan per inwoner bijna € 200,- wordt uitgegeven.

Gemeente Castricum	saldo kosten-opbrengsten accommodaties		subsidies		totaal		per inwoner
onderwijs	€ 2.546.073	70%	€ -	0%	€ 2.546.073	37%	€ 74
gym	€ 224.401	6%	€ -	0%	€ 224.401	3%	€ 7
binnensport	€ 136.746	4%	€ 201.311	6%	€ 338.057	5%	€ 10
buitensport	€ 626.544	17%	€ -	0%	€ 626.544	9%	€ 18
zwembaden	€ 36.378	1%	€ 550.930	17%	€ 587.308	8%	€ 17
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€ 58.304	2%	€ 2.568.716	77%	€ 2.627.020	38%	€ 76
totaal gemeente Castricum	€ 3.628.446	100%	€ 3.320.957	100%	€ 6.949.403	100%	€ 202
per inwoner	34.450	€ 105	€ 96	€ 202			

Tabel A: Overzicht kosten accommodaties en subsidies per sector

De accommodatie gerelateerde kosten zijn voor de gemeente ongeveer gelijkwaardig aan de subsidiekosten (exploitatiebijdragen)¹. De grootste accommodatiekosten hebben betrekking op de gemeentelijke taakstelling ten behoeve van onderwijshuisvesting (scholen en gymzalen) en de kosten voor sportaccommodaties. Van de subsidiebedragen voor binnensport en zwembaden is duidelijk dat deze accommodatie gerelateerd zijn. De subsidiebedragen voor welzijn/zorg/cultuur zijn primair gerelateerd aan programma (activiteiten), de (gebruiks)kosten van accommodaties maken daar integraal onderdeel van uit. Het is niet bekend welk deel van de € 2,56 miljoen binnen deze categorie wordt besteed aan de huisvesting.

Verder is een aantal ontwikkelingen ingezet ten aanzien van maatschappelijke accommodaties in de gemeente Castricum. Het grootste deel heeft betrekking op het onderwijs en de verbreding van onderwijsgebouwen. Deze projecten zijn tevens opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs dat op 5 juli 2012 is vastgesteld. Behoudens de ontwikkeling van Nieuw-Geesterhage en de plannen uit het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs staan er verder geen grote investeringen in de planning. Enerzijds brengen de beschreven projecten nieuwe kapitaal - en exploitatielasten met zich mee, anderzijds betekent dit ook dat bestaande lasten vrijvallen. Met eventuele opbrengsten als gevolg van het afstoten van locaties is voornamelijk geen rekening gehouden (evenals met de

¹ Subsidie ten behoeve van exploitatie betreft in sommige gevallen ook middelen voor activiteiten.

eventuele lasten voor het afboeken van boekwaarden en het slopen van gebouwen). De verwachte financiële consequenties van de projecten die reeds in gang zijn gezet zijn positief. Voor de komende 5 jaar is de verwachting dat de jaarlasten hierdoor met gemiddeld €53.000,- zullen afnemen (tabel B). Belangrijk hierbij is dat een aantal kostenconsequenties nog niet in beeld zijn en als PM in de uitwerking zijn opgenomen.

Naast de reeds in gang gezette bewegingen, kan de gemeente Castricum (op basis van het voorgestelde beleidskader) kiezen om nog een aantal andere bewegingen in gang te zetten.

Gemeente Castricum	investering	jaarlast 2012	jaarlast 2013	jaarlast 2014	jaarlast 2015	jaarlast 2016
Resultaat jaarlasten gemeente	€	31.977	€ 34.669	€ 40.126	€ 97.822	€ 84.472
Eénmalige kosten/opbrengsten gemeentebegroting	€	25.000-				

Tabel B: Overzicht financiële consequenties reeds in gang gezette plannen

1.2.3 Procesmatig

Bij de totstandkoming van deze nota is duidelijk geworden dat veel informatie over accommodaties, gebruikers en financiën zeer versnipperd binnen de gemeentelijke organisatie is belegd². Dit komt ook tot uitdrukking in de gemeentelijke begroting. Dat maakt integrale afwegingen moeilijk, omdat het totaalplaatje veelal ontbreekt. De in deze nota bij elkaar gezochte informatie is naar onze mening nog niet volledig en op onderdelen niet helemaal actueel, maar biedt voldoende houvast om de koers beleidsmatig verder uit te zetten. Het heeft in elk geval ertoe geleid dat grondzaken alle (erfpacht) contracten nog eens kritisch gaat beoordelen en wellicht bijstellen en het heeft bij alle betrokkenen een meer integraal inzicht opgeleverd over beleidsvelden heen. Wij zien deze nota dan ook niet als een statisch document maar als een aanzet om informatie over accommodaties binnen de gemeente te waarborgen en actueel te houden.

Transparantie is noodzakelijk om ruimte te creëren voor nieuw beleid of nieuwe investeringen in accommodaties. Daarbij is het van belang om vanuit oogpunt van exploitatie te kijken, meer dan vanuit het oogpunt van een investering. Pas vanuit de exploitatie kan een investering op waarde geschat worden. Een dergelijke integrale kijk op investering en exploitatie vindt nog te weinig plaats. Zo ook vindt nog te weinig integrale beleidsoverstijgende afwegingen plaats bij keuzes rond het gebruik van accommodaties of aanbod van voorzieningen. Ook hiervoor is transparantie in basisinformatie van essentieel belang. Dit sluit tevens aan op een van de conclusies uit de meedenkavonden dat inzicht in vraag en aanbod op dit moment onvoldoende aanwezig is.

² In opdracht van het college is in 2012 gestart met de regiegroep vastgoedmanagement ter verbetering van het vastgoedbeheer

1.3 Aanbevelingen

1.3.1 Beleidsmatig

De inventarisatie en conclusies in deze notitie hebben ten doel te komen tot aanbevelingen in de vorm van voorstellen voor beleidskaders en aanvullende huisvestingsplannen (scenario's). De gemeente heeft reeds op het gebied van alle beleidsthema's uitgangspunten geformuleerd (zie paragraaf 3.2 en hoofdstuk 4). Naast deze kaders wordt geadviseerd om de volgende kaders te hanteren met betrekking tot de huisvesting van maatschappelijk partners:

- Bij vragen vanuit de maatschappij voor de huisvesting van activiteiten hanteert de gemeente de volgende drietrapsaanpak:
  - 1) bij voorkeur dient gebruik te worden gemaakt van bestaande gemeentelijke accommodaties;
  - 2) indien geen gemeentelijke accommodaties beschikbaar zijn, wordt bekeken of andere (maatschappelijke en commerciële) accommodaties als zalencentra, kerken en zorgcomplexen een passende invulling kunnen geven aan de vraag naar huisvesting;
  - 3) indien er geen geschikte accommodaties binnen de gemeente (of regio) beschikbaar zijn, maakt de gemeente een overweging om te investeren in nieuwe huisvesting. Aan die overweging dient een heldere businesscase ten grondslag te liggen, met een duidelijke (financiële) afbakening van de gemeentelijke verantwoordelijkheid.
- Bij de huisvesting van maatschappelijke activiteiten wordt gezocht naar inhoudelijke en ruimtelijke verbinding. Dit betekent onder andere dat multifunctioneel gebruik wordt gestimuleerd en verschillende activiteiten onder één dak de voorkeur heeft.
- Investerings in maatschappelijke accommodaties worden alleen gedaan als er sprake is van een duurzaam te exploiteren accommodatie. Dit betekent dat er vooraf een sluitende business case moet worden opgesteld en wordt gestreefd naar een optimale benutting en bezetting van het gebouw.
- Commerciële partijen die gebruik maken van gemeentelijke accommodaties betalen een commercieel huurtarief. Dit dient evenwel in het perspectief te worden gezien van de maatschappelijke meerwaarde van het koppelen van commerciële activiteiten aan sociaal/maatschappelijke.

Naast de bovenstaande kaders zijn er nog enkele aanvullende **beleidsmatige aanbevelingen**.

- Bij accommodaties die activiteiten voor welzijn, zorg en cultuur faciliteren is betrokkenheid van de gemeente veel beperkter. Deze lijn kan de gemeente verder doorvoeren door meer afstand van beheerstaken te nemen: bijvoorbeeld door huursituaties om te zetten naar erfpachtsituaties voor gebouwen.

- Tegelijkertijd kan de gemeente in haar subsidieverlening meer sturen op het gebruik van accommodaties door partijen te stimuleren zoveel mogelijk beschikbare accommodaties te gebruiken in plaats van eigen accommodaties aan te houden of te ontwikkelen.
- De gemeente heeft met name op het gebied van onderwijs en sport een nadrukkelijke rol in accommodaties ter ondersteuning van activiteiten. Hier kan de gemeente sturing geven richting meer multifunctioneel gebruik. Is ook nodig om demografische ontwikkelingen het hoofd te bieden en continuïteit van voorzieningen beter te waarborgen.
- Rond medegebruik en huur van onderwijsruimte dient de gemeente gerichtere afspraken te maken met scholen. In de analyse komt naar voren dat voor BSO activiteiten geen geldstroom naar de gemeente vloeit, terwijl dit wel als een 'commerciële' activiteit kan worden aangemerkt. Daarmee subsidieert de gemeente in feite een deel van het BSO aanbod of de betreffende scholen.
- Anticiperend op een forse beperking van het aantal leerlingen, is het van belang om kritisch te kijken naar het aantal gymnastieklokalen binnen de gemeente. Dit dient in samenhang met het buitenschools gebruik van deze voorzieningen te worden onderzocht en beoordeeld.

1.3.2 Richtinggevende adviezen per beleidsveld

Algemeen

Geconstateerd is dat de gemeente bij lang niet alle maatschappelijke functies een directe rol heeft in het huisvesten. In het verleden zijn vaak vrijkomende gemeentelijke accommodaties opnieuw ingezet voor een maatschappelijke functie, maar niet volgens een vastgesteld beleid ten aanzien van huurprijzen en gebruiksvoorwaarden. Leegkomend vastgoed biedt soms kansen voor nieuwe initiatieven, of in het geval van bijvoorbeeld TTVC een oplossing bij calamiteiten. Maar voor het herinzetten van vastgoed dient een heldere businesscase te worden opgesteld waarin duidelijk wordt wat de maatschappelijke meerwaarde is en wat de financiële consequenties zijn voor de gemeente, niet alleen gericht op een eventueel investeringsbedrag, maar vooral gekeken naar de meerjaren exploitatiegevolgen.

Vanuit de analyse van de gemeentelijke accommodaties is een duidelijk patroon te zien van de mate waarin de gemeente verantwoordelijkheid draagt voor het (financieren van) vastgoed waarin de activiteiten plaatsvinden. Deze zijn te rangschikken naar beleidsvelden. In deze paragraaf geven wij enerzijds een aantal richtinggevende adviezen per beleidsveld waar de gemeente een significante rol in het accommoderen speelt, in volgorde van (financiële) betrokkenheid. Anderzijds worden op basis van de geformuleerde beleidskaders per beleidsveld 'aanvullende' plannen voor gemeentelijke accommodaties geformuleerd.

Onderwijs

Voor de onderwijshuisvesting (PO en VO) heeft de gemeente een wettelijke verantwoordelijkheid. In het IHP Onderwijs gemeente Castricum (vastgesteld in juli 2012) is per kern en per onderwijslocatie aangegeven welke ontwikkeling plaats dient te vinden. Een belangrijk kader is dat er wordt toegewerkt naar brede scholen: het wijkgericht koppelen van gerelateerde functies aan het onderwijs en het meer multifunctioneel gebruik maken van ruimten die onderwijsgebouwen biedt. Waar mogelijk wordt leegstand in bestaande schoolgebouwen op die manier heringezet, bijvoorbeeld voor naschoolse activiteiten of voor het realiseren van een wijkontmoetingsplek. Nieuwbouwplannen dienen te worden gericht op een dergelijke verbreding van de functionaliteit, afgestemd op de specifieke behoefte in de wijk.

Kern:	Aanvullende plannen:	Indicatie begrotingseffect
Castricum - Oost	Conform IHP Onderwijs betrekken van kinderopvang en buitenschoolse opvang bij concretisering planvorming onderwijshuisvesting Castricum - Oost.	Kostprijsdekkend

Binnensport

Voor onderwijsdoeleinden heeft de gemeente ook voor binnensport (bewegingsonderwijs) een wettelijke verantwoordelijkheid jegens de scholen. Daarnaast faciliteert de gemeente vanuit haar eigen beleid in het kader van sportstimulering allerlei sportverenigingen door verschillende binnensportaccommodaties financieel te ondersteunen (soms in eigendom, soms in de vorm van een exploitatiebijdrage). Primair wordt het aantal binnensportaccommodaties afgestemd op de onderwijsbehoefte. Vervolgens wordt de verenigingsbehoefte op een efficiënte wijze ingevuld binnen de beschikbare accommodaties. De ingezette daling van het leerlingaantal heeft uiteraard ook effect op de behoefte aan gymnastiekfaciliteiten.

Gymzalen

Per kern dient een nadere analyse te worden uitgevoerd - in overeenstemming met de prognose van het aantal leerlingen - naar de behoefte aan binnensportfaciliteiten. De verwachting is dat een aantal gymnastiekruimten kan worden afgestoten of heringezet.

- het aantal klokuren gymnastiekonderwijs is in principe leidend, maar gymnastiekfaciliteiten zijn niet per se gekoppeld aan onderwijslocaties;
- verenigingsgebruik dient op een efficiënte wijze te worden ingeroosterd (niet de gewenste dagen zijn leidend, maar de beschikbaarheid);
- ook de behoefte naar aanleiding van nieuwe initiatieven wordt meegenomen indien dit ondersteunend is aan specifiek beleid (WMO, sport, etcetera) en gebruik kan worden bekostigd;
- vrijgemaakte accommodaties worden afgestoten. De keuze voor een accommodatie hangt af van:
  - de functionaliteit van de accommodatie voor onderwijs en verenigingen

- de locatie in relatie tot de afstand tot onderwijslocaties
- de technische staat van de accommodatie
- de hoogte van de exploitatielasten

Sporthallen

De analyse beperkt zich niet tot gymnastiekzalen, maar dient ook rekening te houden met de functionaliteit en exploitatiebaarheid van sporthallen. Gestreefd wordt naar een zo optimaal mogelijk gebruik van alle binnensportaccommodaties binnen de gemeente. Het beheer van de accommodaties speelt daarin eveneens een rol. Ook hierin streeft de gemeente naar optimalisatie in de vorm van meer centralisatie en minder contractpartijen.

Kern:	Aanvullende plannen:	Indicatie begrotingseffect
Akersloot	Streven naar optimalisering gebruik van door actieve verwijzing naar deze accommodatie bij aanvragen.	PM
Limmen	(Onderzoeken) afstoten gymzaal aan de Hogeweg (en intensiveren gebruik Sporthal De Enterij)	+ € 32.000 -
Castricum - West	Afstoten gymzaal aan de Eerste Groenelaan	+ € 39.000,-
Castricum- Oost	In relatie tot de beperking van het aantal onderwijslocaties het aantal gymzalen terugbrengen (één sluiten).	+ € 39.000,-

Zwembaden

De gemeente Castricum onderzoekt samen met de gemeente Heiloo de mogelijkheid om een gezamenlijk zwembad te ontwikkelen, voor Castricum ter vervanging van zwembad De Witte Brug. De huidige gemeentelijke lasten voor dit zwembad bedragen ongeveer € 400.000 per jaar (exclusief bijdrage schoolzwemmen). Er dient binnen afzienbare termijn flink geïnvesteerd te worden in deze accommodatie. Een nieuw zwembad gezamenlijk met de gemeente Heiloo dient te voldoen aan de volgende uitgangspunten:

- het moet functioneel en bereikbaar zijn voor alle huidige gebruikersgroepen
- er dient een geoptimaliseerde exploitatie te worden gerealiseerd die resulteert in een besparing op de gemeentelijke (exploitatie)bijdrage
- het beheer dient in lijn te worden georganiseerd met de wens om het accommodatiebeheer voor de gemeente meer te centraliseren

Een nieuw gezamenlijk zwembad biedt voor de gemeente Castricum mogelijk ook kansen om een meer duurzame oplossing voor sporthal De Enterij te realiseren (zowel bouwkundig als exploitatietechnisch). Onderzocht kan worden in hoeverre gekoppeld aan een nieuw zwembad ook een nieuwe sporthal kan worden ontwikkeld.

Kern:	Aanvullende plannen:	Indicatie begrotingseffect
Castricum - Oost	In samenwerking met de gemeente Heiloo de mogelijkheid van een regionaal zwembad onderzoeken.	+ / - PM
Limmen	Onderzoek naar mogelijkheid om een nieuwe sporthal te koppelen aan de ontwikkeling van een nieuw zwembad.	+ / - PM

Buitensportaccommodaties

Ook de buitensportaccommodaties zullen effecten ondervinden van een dalende jeugdpopulatie in Castricum. In sommige kernen is dat al merkbaar. De benutting van de sportaccommodaties en de continuïteit van verenigingen zal in de toekomst voor steeds meer locaties een thema worden. Het verbreden van het gebruik van deze accommodaties biedt een goed antwoord op deze ontwikkeling. Op sportpark De Puikman wordt hier al invulling aan gegeven, bijvoorbeeld door het verbinden van BSO aan dit park en het zoeken naar een verbinding met stichting MEE. Zo ontstaat maatschappelijke integratie van allerlei doelgroepen, maar worden ook diverse geldstromen gekoppeld aan de exploitatie van een accommodatie.

Voor elke sportaccommodatie kan op basis van deze manier van breed organiseren invulling gegeven worden aan het verbreden van het maatschappelijk nut in combinatie met het vergroten van de exploitatiebaarheid.

Kern:	Aanvullende plannen:	Indicatie begrotingseffect
Akersloot	(Onderzoeken) gezamenlijke visie voor optimaliseren benutting sportaccommodaties handbal en voetbal.	€ 0,-
Bakkum	AVC heeft plannen voor renovatie / nieuwbouw van haar accommodatie.	€ 0,-

Cultuur- en welzijnsaccommodaties

De directe betrokkenheid bij deze accommodaties van de gemeente Castricum is relatief beperkt. Waar sprake is van directe betrokkenheid is dat historisch bepaald en niet specifiek een beleidsmatig uitgangspunt. De totale accommodatieportefeuille van de gemeente en andere maatschappelijke partijen biedt voldoende ruimte om aan de ruimtevraag op deze vlakken te voldoen. De gemeente streeft ernaar deze activiteiten onder te brengen in multifunctioneel te gebruiken gebouwen, zoals onderwijs- en sportaccommodaties. Er dienen binnen deze accommodaties voldoende wijkgerichte ontmoetingsplekken ingericht te kunnen worden. Gezocht dient te worden naar functionele raakvlakken tussen activiteiten, doelgroepen en/of ruimtelijke eisen. Zo kunnen

accommodaties als de bibliotheek of De Bakkerij huisvesting bieden aan activiteiten voor alle doelgroepen en leeftijden.

Kern:	Aanvullende plannen:	Indicatie begrotingseffect
Akersloot	Onderzoeken mogelijkheden benutting gebouw Het Kruispunt te intensiveren.	+ PM
Akersloot	Gemeente wacht initiatief van derden af met betrekking tot onderzoek naar het inrichten van een consultatiepunt CJG in Akersloot (eventueel in leegstand onderwijsgebouw)	+ / - PM
Castricum - West	Uitbreiding De Bakkerij tot multifunctionele accommodatie (subsidie provincie)	€ 0
Castricum - West	Peuterspeelzaal De Springplank betrekken bij concretisering planvorming onderwijshuisvesting Castricum-Oost	Nihil
Castricum - West	Na vertrek van TTVC (gereedkomen nieuwbouw TTVC) een strategie uitwerken voor het voormalig Rode Kruis gebouw aan de Van Speyckkade; De locatie is een inbreidingslocatie (woningbouw)	+ / - PM
Castricum - Oost	Betrekken bibliotheek in Castricum bij planvorming Nieuw-Geesterhage	Nihil

Jongerencentra

De gemeente Castricum beschikt momenteel over drie jongerencentra en tijdelijk voormalig onderwijslocatie Molenweid. Mede gelet op de dalende bevolkingsprognose van deze doelgroep, is het van belang nader te onderzoeken in hoeverre deze centra nog van voldoende maatschappelijk nut zijn: staat het aantal gebruikers van deze voorzieningen nog in goede verhouding tot de kosten die hiermee gemoeid zijn? Dat kan per kern tot een andere conclusie leiden. In twee kernen is dit door maatschappelijke partijen als concreet aandachtspunt genoemd, hoewel in beide gevallen de jongerencentra niet vertegenwoordigd waren.

Interessant is om te bezien in hoeverre andere accommodaties, met name sport (binnen en buiten) een rol kunnen vervullen bij het faciliteren van activiteiten voor de beoogde doelgroep voor jongerencentra. Ook meer particuliere accommodaties (bijvoorbeeld van kerkgenootschappen of muziekscholen) of de middelbare scholen kunnen een rol spelen. Zo vergroot je de diversiteit van mogelijkheden waardoor je een groter bereik van deze doelgroep kunt bewerkstelligen.

Kern:	Aanvullende plannen:	Indicatie begrotingseffect
Akersloot	Sluiting accommodatie JC Storeyclub en gebruikmaken van andere beschikbare accommodaties	+ € 22.000
Limmen	Onderzoeken of jeugd- en jongerenactiviteiten ook in andere andere beschikbare accommodaties in Limmen kunnen plaatsvinden ³	PM
Castricum - West (minimum)	(Onderzoeken) Aanpassingen aan jongerencentrum Discovery (in relatie tot opheffen locatie Molenweid).	- PM
Castricum - West (maximum)	Sluiting accommodatie JC en gebruikmaken van andere beschikbare accommodaties	+ € 32.000

1.3.3 Scenario's

Het doel van deze Notitie Accommodatiebeleid is enerzijds het formuleren van heldere beleidskaders met betrekking tot gemeentelijke accommodaties. Anderzijds moeten er voor de gemeentelijke accommodaties plannen / scenario's worden geformuleerd. Dit moet onder andere leiden tot duurzaam te exploiteren accommodaties en verantwoorde gemeentelijke keuzes. In hoofdlijnen zijn er 2 mogelijke scenario's, te weten: minimum en maximum scenario.

Minimum scenario

Bij uitvoering van het minimum scenario wordt er voor gekozen om de reeds ingezette ontwikkelingen te realiseren, de overige gemeentelijke accommodaties in stand te houden en de subsidiering van de huisvesting van maatschappelijke activiteiten voort te zetten. In hoofdstuk 5 staat per kern beschreven welke concrete ontwikkelingen al zijn ingezet. Belangrijke ingezette ontwikkelingen betreffen de plannen rondom Nieuw-Geesterhage, het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, het eventueel te realiseren gezamenlijk zwembad met gemeente Heiloo en het uitvoeren van het voorgenomen beleid zoals opgenomen in de concept Sportnota.

Bij uitvoering van het minimum scenario wordt er tevens voor gekozen om de komende jaren jaarlijks circa € 6,9 miljoen voor de huisvesting van maatschappelijke activiteiten te begroten. Hierbij is ook rekening gehouden met de verwachte positieve financiële consequenties die de reeds in gang gezette projecten met zich mee brengen (á € 53.000,-). In het minimum scenario worden

³ Dit jongerencentrum betreft een eigendomspand van de stichting. Gebruik van deze accommodatie is natuurlijk geen gemeentelijke aangelegenheid, maar de gemeente kan wel invloed uitoefenen door middel van haar subsidiebeleid.

daarnaast tevens een aantal minimale aanpassingen gedaan, zoals het optimaliseren van gebruik van sporthallen in relatie tot gymnastiekzalen en het aanpassen van jongerencentrum Discovery ten behoeve van integratie van de jongerendoelgroep die nu gebruik maakt van locatie Molenweid. Per saldo zal in dit scenario rekening gehouden moeten worden met een verhoging van de begrotingslasten voor de gemeente.

Met de keuze voor het minimum scenario wordt niet bij alle beleidsthema's volledig aangesloten bij de geformuleerde beleidsuitgangspunten.

Maximum scenario

Op basis van de door de gemeente geformuleerde beleidskaders zijn in de vorige subparagraaf per beleidsveld richtinggevend advies gegeven, alsook 'aanvullende' plannen voor gemeentelijke accommodaties geformuleerd. Bij uitvoering van het maximum scenario wordt er voor gekozen om verdere invulling te geven aan de geformuleerde beleidskaders. Maar dit betekent ook dat duidelijke keuzes worden gemaakt die maatschappelijk moeilijk zullen liggen. De voorstellen dienen sowieso nader te worden onderzocht en de resultaten kunnen per kern en per thema verschillen.

De 'aanvullende' plannen hebben alle positieve financiële consequenties. Het doel van deze 'aanvullende' plannen is:

1. invulling geven aan de genoemde beleidskaders
2. versterken van de exploitaties van gemeentelijke accommodaties én versterken van een duurzame instandhouding van maatschappelijke functies
3. inspelen op een veranderende behoefte vanuit de maatschappij
4. ruimte creëren om te investeren in de kwaliteit van het voorzieningenaanbod binnen de gemeente

Overzicht van minimum en maximum scenario's naar thema:

Thema:	minimum scenario		maximum scenario	
onderwijs	brede school (conform IHP)	kpd*	brede school (conform IHP)	kpd*
Binnensport	optimaliseren huidige gebruik	PM	Optimaliseren door sluiting gymzalen	+ € 110.000
Zwembaden	Handhaven Witte Brug (investeringsnoodzaak)	- PM	Nieuwbouw samen met Heiloo	+ PM
Buitensport	Handhaven situatie	€ 0	Optimaliseren en verbreden gebruik accommodaties voet- en handbalvereniging Akersloot	€ 0
Cultuur/welzijn	Handhaven situatie	€ 0	Optimaliseren portefeuille	+ / - PM
Jongerencentra	Aanpassen Discovery	- PM	Sluiten accommodaties en activiteiten elders faciliteren	+ € 54.000

* kpd = kostprijsdekkend

1.3.4 Procesmatig

Om invulling te kunnen geven aan de geformuleerde beleidskaders is het nodig om actueel inzicht te hebben in het gebruik, de financiën en contracten, naast algemene basisinformatie als bouwjaar, omvang en eigenaar. Een vastgoedregistratiesysteem voor het totale gemeentelijke vastgoed wordt dan sterk aanbevolen⁴. De inventarisatie rondom deze notitie heeft voor een dergelijk systeem een behoorlijke basis gelegd. Ook het proces van actualisatie dient hierbij te worden geborgd.

Het huisvesten van maatschappelijke activiteiten is doorgaans een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en maatschappelijke organisaties. Bij de uitvoering van de (bestaande en aanvullende) plannen dienen nadrukkelijk de maatschappelijke organisaties te worden betrokken. Een belangrijk aspect voor alle betrokken partijen daarbij is het verkrijgen van voldoende inzicht in beschikbare ruimten in de beschikbare accommodaties (zowel gemeentelijke als van andere partijen). Ook is het vruchtbaar gebleken om partijen samen te brengen zodat men zowel op inhoudelijk vlak als fysiek nieuwe mogelijkheden kan ontdekken en synergetische effecten kunnen ontstaan.

Momenteel bestaan binnen de gemeente verschillende regimes voor het in gebruik geven van accommodaties. Op het gebied van o.a. contractvormen, erfpacht en huurprijsbepaling zijn door historisch gegroeide situaties verschillen ontstaan. Het is zaak om te komen tot een meer transparante en uniforme

---

⁴ In opdracht van het college is in 2012 gestart met de regiegroep vastgoedmanagement ter verbetering van het vastgoedbeheer

werkwijze. Hierbij moet ruimte zijn voor maatwerk en dient tevens over beleidsvelden heen te worden gewerkt.

Voor duurzame exploitaties van accommodaties is het van belang om over beleidssectoren heen te kijken naar nieuwe ontwikkelingen en verbindingen te leggen. Zo mogelijk ook verbindingen tussen maatschappelijke en commerciële activiteiten, zolang ze elkaar versterken. De gemeente kan hier een stevige regisserende rol in vervullen vanuit zowel de beleidsvelden onderwijs, sport, cultuur, welzijn, zorg en economie als vanuit ruimtelijke ordening.

Tenslotte dient accommodatiebeleid nauw samen te hangen met het subsidiebeleid. Behoudens wettelijke verplichtingen hebben subsidies grote invloed op de huisvesting van maatschappelijke activiteiten. Subsidies (direct of indirect) vormen vaak een belangrijke basis voor de exploitatie van maatschappelijke accommodaties. Integrale afwegingen dienen ook op dit gebied te worden gemaakt. Hoewel de gemeente nu sectoraal subsidies verstrekt op basis van een functionele beoordeling, ontbreekt een samenhangende kapstok voor subsidiebeleid. Aan een dergelijk beleidskader wordt gewerkt binnen de gemeente, wat zal worden vertaald in een nota subsidiebeleid.

Een belangrijk aandachtspunt bij het accommodatiebeleid en subsidiebeleid is dat ook evenwicht blijft tussen partijen die commercieel in het veld opereren en partijen die op basis van maatschappelijke financiering werken. Hier dient in het kader van vergunningverlening en -handhaving aandacht voor te bestaan, zonder dat dit goede initiatieven 'doodslaat'. Regels ten aanzien van zogenoemde paracommercie zijn opgenomen in het horecabeleid (2008) van de gemeente Castricum.

2 Inleiding

2.1 Algemeen

De gemeente Castricum is volop in beweging. De gemeente ziet een aantal aanvullende taken op zich afkomen op het gebied van welzijn en zorg, een verdere doordecentralisatie vanuit het Rijk. Tegelijkertijd heeft ook de gemeente Castricum te maken met bezuinigingstaakstellingen. En tenslotte ziet de gemeente een verschuiving in demografisch opzicht op haar afkomen: de gemeente ontgroent en vergrijsst in de komende decennia. Dat heeft invloed op de voorzieningenstructuur en vervolgens ook gevolgen voor behoefte aan accommodaties om die voorzieningen in onder te brengen.

Met de verzwaring van het takenpakket van gemeenten wordt het nog belangrijker om nadrukkelijk de regierol te voeren in deze (lokale) maatschappelijke opgave. Accommodatiebeleid is een van de instrumenten om invulling te geven aan die regierol. In deze nota accommodatiebeleid bieden wij dan ook handvatten om beleidsmatige keuzes te maken ten aanzien van de instandhouding, ontwikkeling, het beheer en de exploitatie van accommodaties.

Deze nota accommodatiebeleid staat niet op zichzelf. De nota kent nauwe relaties met (1) het nieuwe integraal huisvestingsplan voor onderwijs, (2) de concept Sportnota en (3) de cultuurnota. Bovendien is in de afgelopen jaren enkele inventariserende nota's voorafgegaan aan deze nota accommodatiebeleid. Inventarisaties waarbij de voorzieningenstructuur in de gemeente Castricum werd beoordeeld op basis van referenties (andere gemeenten en gemiddelden van gemeenten). Geconcludeerd werd daarin onder andere dat de gemeente Castricum over het algemeen over een goed niveau aan voorzieningen beschikt, zowel kwantitatief als kwalitatief. In deze nota wordt getracht de genoemde ontwikkelingen te vertalen in ingrepen in de gemeentelijke accommodaties, zonder dat dit het voorzieningenniveau in de kernen aantast en waar mogelijk zelfs een kwaliteitsimpuls oplevert. Beleidskeuzes liggen niet alleen op het vlak van accommodaties zelf, maar ook op de manier waarop gemeente hier samen met maatschappelijke organisaties invulling aan geeft. Ook op dat vlak worden in deze nota mogelijkheden voor optimalisering aangedragen.

2.2 Leeswijzer

De nota begint in hoofdstuk 3 met inzicht in een aantal kaders en algemene uitgangspunten, zowel wettelijk bepaald als beleidsmatig binnen de gemeente Castricum. In hoofdstuk 4 gaan we nader in op ontwikkelingen en beleidsthema's die relevant zijn voor de situatie in Castricum. Onder andere de demografische ontwikkelingen en specifieke thema's die spelen op het gebied van onderwijs, welzijn, zorg, sport en cultuur komen hier aan de orde. In hoofdstuk 5 schetsen we per kern de accommodaties die deze nota betreft, de actuele ontwikkelingen en mogelijke of noodzakelijke ontwikkelingen op termijn. In hoofdstuk 6 vertalen

we dit vervolgens financieel. Per kern wordt een beeld geschetst van de gemeentelijke uitgaven voor de betreffende voorzieningen (zowel voor accommodaties als voor subsidies) en de effecten van de actuele ontwikkelingen op de gemeentelijke begroting. Vervolgens geven we een indicatie van financiële effecten die de mogelijke ontwikkelingen op termijn met zich meebrengen. De nota wordt afgesloten met hoofdstuk 7. Daarin wordt de rol van de gemeente ten aanzien van financiering, eigendom en beheer weergegeven en geven we aan welke beheersmaatregelen mogelijk zijn om de beheersbaarheid voor de gemeente te optimaliseren en zodoende meer invulling te kunnen geven aan haar regierol.

3 Kaders en algemene uitgangspunten

Belangrijk voor het formuleren van accommodatiebeleid en - plannen is dat er vanuit inhoudelijke ambities en wettelijke bepalingen heldere kaders en uitgangspunten worden ontwikkeld. Een deel van deze kaders en uitgangspunten is wettelijk vastgelegd en een deel is gemeentelijk beleid. In dit hoofdstuk komen beide facetten aan bod.

3.1 Wettelijke kaders en bekostiging

De gemeente Castricum heeft en neemt voor tal van beleidsthema's de verantwoordelijkheid om maatschappelijke activiteiten te ondersteunen, hetzij direct en indirect in de vorm van huisvesting, hetzij in de vorm van subsidiëring. Er zit echter een groot verschil in de verantwoordelijkheden en bekostiging van beleidsthema's. Deze verschillen hebben tevens invloed op hoe de gemeente Castricum invulling geeft aan haar accommodatiebeleid. In het onderstaande overzicht wordt per beleidsthema de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente en bekostiging (van de huisvesting) weergegeven.

Beleidsthema	Wettelijke verantwoordelijkheid gemeente	Bekostiging
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente heeft de zorgplicht voor adequate huisvesting; ▪ Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de instandhouding van het schoolgebouw; ▪ Gemeentelijke verantwoordelijkheid vastgelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (en bijbehorende onderwijswetten).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente ontvangt een niet - gelabelde uitkering in het gemeentefonds, cluster Educatie en Onderwijshuisvesting; ▪ De kapitaallasten en een deel van de exploitatielasten zijn voor rekening van de gemeente; ▪ Schoolbesturen ontvangen t.b.v. de exploitatie rechtstreeks middelen vanuit het rijk.
Peuterspeel - zaalwerk en VVE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente heeft de plicht te voorzien in peuterspeelzaalwerk; ▪ Valt binnen de gemeente onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning; ▪ Gemeente heeft de wettelijke verantwoordelijkheid om goed voorschools aanbod te hebben voor alle jonge kinderen met een taalachterstand (Wet OKE).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente ontvangt een niet gelabelde uitkering in het gemeentefonds, cluster Maatschappelijke zorg; ▪ Gemeente bekostigt de huisvesting en de activiteit direct of indirect. Indirecte bekostiging (subsidiering) vindt plaats per kind / kindplaats; ▪ Ouders betalen een beperkte eigen bijdrage .
Kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen wettelijke verplichting.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Commerciële activiteit, die wordt bekostigd door de ouders, werkgever en overheid

Beleidsthema	Wettelijke verantwoordelijkheid gemeente	Bekostiging
Buitenschoolse opvang	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wettelijk zorgplicht ligt bij de schoolbesturen; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Commerciële activiteit, die wordt bekostigd door de ouders, werkgever en overheid
Binnensport	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente heeft via het onderwijs de zorgplicht voor ruimten voor gymnastiekonderwijs; ▪ Geen verdere wettelijke verplichtingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor de gymzalen t.b.v. onderwijs geldt dezelfde bekostiging als het onderwijs; ▪ De huisvesting van verenigingen kan direct en indirect worden bekostigd; ▪ Specifieke doelgroepen kunnen een individuele financiële bijdrage krijgen.
Buitensport	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen wettelijke verplichtingen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De huisvesting (en terreinen) van verenigingen kan direct en indirect worden bekostigd; ▪ Sporters kunnen een individuele financiële bijdrage krijgen.
Zwembaden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen wettelijke verplichtingen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De huisvesting van zwembaden kan direct en indirect worden bekostigd.
WMO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente heeft de verplichting om invulling te geven aan de Wet Maatschappelijke Ondersteuning; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente subsidieert welzijnswerk en koopt specifieke onderdelen van het welzijnswerk extern in; ▪ De huisvesting van welzijnswerk kan direct of indirect worden bekostigd.
Zorg	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente is onder andere verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugd Gezondheid Zorg (JGZ) en Ouderen Gezondheid Zorg (OGZ). Beiden onderdeel Wet Publieke Gezondheid; ▪ Onder JGZ heeft de gemeente de verplichting voor een Centrum voor Jeugd en Gezin; ▪ Opstellen lokaal gezondheidsbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente ontvangt uitkering in gemeentefonds tbv JGZ en OGZ; ▪ Overige zorg: commerciële activiteit, die o.a. wordt bekostigd door abonnementen, fee per consult, vergoeding per recept.
Kunst en cultuur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeente heeft de verplichting om een bibliotheekvoorziening te faciliteren; ▪ Gemeente heeft de verplichting om lokale omroepen te subsidiëren (Mediawet); ▪ Geen overige wettelijke verplichtingen ten aanzien van kunst en cultuur. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De huisvesting van bibliotheken en lokale omroepen kan direct en indirect worden bekostigd.

Over het algemeen geldt dat hoe duidelijker de doelgroepen en verantwoordelijkheden zijn gedefinieerd, hoe transparanter de financiële stromen. Dit biedt de meeste zekerheid voor het vaststellen van beleid op de investering in (maatschappelijk) vastgoed. Vanuit dat perspectief gezien zijn de voorzieningen waar die transparantie groot is belangrijke dragers voor de huisvesting van andere voorzieningen. Concreet betekent dit dat onderwijs- en sportaccommodaties kunnen worden gezien als belangrijke gemeentelijke accommodaties, omdat hier een wettelijke verplichting voor de gemeente op rust.

3.2 Algemene beleidsuitgangspunten Castricum

Het breder kijken naar voorzieningen in de gemeente in relatie tot de gemeentelijke accommodaties biedt enerzijds kansen om breed gemeentelijk beleid te voeren op haar voorzieningenniveau. Anderzijds biedt het de mogelijkheid om kansen te herkennen om gebruik en benutting van gemeentelijke accommodaties te optimaliseren. Het is dus niet alleen een verhaal van kosten proberen te beperken maar ook om kansen te grijpen om opbrengsten te verhogen. Doel is om het voorzieningenniveau in de gemeente Castricum zo optimaal mogelijk vorm te geven binnen de beschikbare budgettaire kaders. Daarbij dient niet alleen korte termijn investeringen leidend te zijn, maar vooral vanuit de exploitatie van voorzieningen (en accommodaties) te worden gedacht.

Naast de wettelijke zorgtaak voor het beschikbaar stellen van adequate huisvesting (accommodatie) voor onderwijs, gymnastiekonderwijs en Peuterspeelzaalwerk, hanteert de gemeente Castricum de volgende uitgangspunten voor haar accommodatiebeleid:

- Accommodaties zijn een middel om gemeentelijk beleid te faciliteren. De gemeente beperkt haar rol tot het mogelijk maken van activiteiten en richt zich derhalve nadrukkelijk op het faciliteren en stimuleren van activiteiten. Waar mogelijk wordt eigendom en beheer van accommodaties aan andere partijen overgelaten;
- Het accommodatiebeleid dient ondersteunend te zijn aan de leefbaarheid van de kernen, conform prestatieveld 1 WMO: “het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten”. Er dient een voldoende en evenwichtig aanbod van voorzieningen en accommodaties te worden gerealiseerd, rekening houdend met demografische ontwikkelingen. Daarbij wordt rekening gehouden met voorzieningen en accommodaties die vanuit andere (maatschappelijke) instanties beschikbaar zijn;
- Gestuurd wordt op effectiviteit en doelmatigheid van gebruik van accommodaties, wat betekent dat waar mogelijk accommodaties multifunctioneel worden gebruikt;
- Openbare gebouwen (accommodaties) zijn toegankelijk, bereikbaar en bruikbaar voor iedereen;

- De verantwoordelijkheid voor het beheer en de exploitatie van accommodaties ligt in beginsel bij burgers/verenigingen/stichtingen;
- Middels harmonisatie op het gebied van beheer en financiën wordt het beschikbaar stellen van accommodaties en maatschappelijke voorzieningen uniform;
- In gemeentelijke accommodaties worden voorwaarden gesteld aan gebruik en medegebruik van de accommodatie;
- Bij structurele overcapaciteit van accommodaties (onderbenutting) wordt primair gekeken naar aanvullende gebruiksmogelijkheden en voor zover dat niet mogelijk is, dient een heroverweging plaats te vinden voor deze accommodatie;
- Onderhoud van gemeentelijke accommodaties vindt plaats op basis van meerjaren onderhoudsplannen.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid accommodaties

Bereikbare en toegankelijke accommodaties voor elke mogelijke doelgroep betreft een combinatie van factoren:

- *fysiek: accommodaties zijn bereikbaar en toegankelijk voor mensen met en zonder beperking en voldoen aan fysieke eisen die daaraan worden gesteld;*
- *mentaal: mensen voelen zich welkom en veilig en worden op een respectvolle manier ontvangen;*
- *financieel: het gebruik van accommodaties is betaalbaar.*

4 Algemene ontwikkelingen en beleidsthema's

Accommodaties worden gerealiseerd om in dit geval maatschappelijke activiteiten te huisvesten. Het aanbod aan maatschappelijke activiteiten is continue aan verandering onderhevig. Het aanbod wordt grotendeels bepaald door de vraag naar maatschappelijke activiteiten. De vraag en het aanbod van maatschappelijke activiteiten wordt beïnvloed door allerlei ontwikkelingen. In dit hoofdstuk worden de demografische ontwikkelingen geschetst en de belangrijkste ontwikkelingen binnen de verschillende beleidsthema's, die van invloed zijn op de huisvesting.

4.1 Demografische ontwikkelingen gemeente Castricum

De vraag naar maatschappelijke accommodaties binnen de gemeente Castricum hangt sterk af van de samenstelling van de bevolking. Verschillende leeftijdsgroepen hebben een verschillende vraag naar bijvoorbeeld welzijn en sport. Om een beeld te krijgen van bevolkingssamenstelling in Castricum is hieronder de bevolkingsprognose voor de gemeente Castricum tot 2040 vanaf 2000 inzichtelijk gemaakt. Hierbij is tevens de ontwikkeling van de ouderen (> 65 jaar) en jongeren apart weergegeven.

Bevolkingsprognose gemeente Castricum	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	% verschil 2040-2010
Totaal aantal inwoners	34.652	34.529	34.060	33.948	33.930	34.063	34.099	-2%
Aantal inwoners tot 14 jaar	6.084	5.201	4.524	4.545	4.851	5.135	5.186	-15%
Aantal inwoners van 65 jaar en ouder	6.741	8.020	8.818	9.561	10.497	11.209	11.216	66%

Bron: CBS statistiek Bevolking (ABF Research)

Uit de bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat:

- Het totaal aantal inwoners in Castricum blijft de komende 20 jaar redelijk constant;
- Het aantal ouderen (> 65 jaar) zal de komende 20 jaar aanzienlijk doorstijgen;
- Het aantal jongeren (> 25 jaar) zal de komende 10 jaar aanzienlijk dalen.

Het beeld van vergrijzing en ontgroening sluit aan bij landelijke trends ten aanzien van demografische ontwikkelingen. Ook omliggende gemeenten laten dit beeld zien. Het effect op het accommodatiebeleid is niet direct te definiëren, maar rekening dient gehouden te worden met een verschuiving in de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen: minder op de jeugd gericht, waar het onderwijs, welzijn en zorg betreft en meer op ouderen.

4.2 Beleidsthema's

Onder invloed van landelijke, maatschappelijke en politieke, ontwikkelingen is het takenpakket van gemeenten in beweging. In het algemeen geldt dat meer zorg- en welzijnstaken worden gedecentraliseerd naar gemeenten. Tegelijkertijd

worden zorg- en welzijnsbehoeften in een steeds individuelere context bepaald, waardoor meer maatwerk geleverd dient te worden. Bovendien worden ook gemeenten geconfronteerd met de economische omstandigheden waarin we momenteel verkeren. Uiteindelijk betekent een en ander dat gemeenten zich heroriënteren op hun rol en positie in het maatschappelijke veld en dat gezocht moet worden naar meer efficiency en een betere effectiviteit, onder andere door een meer integrale aanpak van het gehele voorzieningenpakket.

Hoewel we nog steeds specifieke beleidsterreinen (onderwijs, zorg, welzijn, sport, etcetera) definiëren, wordt de behoefte om meer integratie tussen deze terreinen steeds groter. De gemeente kan daar op inspelen door haar regierol te richten op samenwerking en samenhang. Accommodatiebeleid kan hier op inspelen door sectoren te doorbreken en multifunctionaliteit van gebouwen te bevorderen. In deze paragraaf wordt per beleidsthema een aantal ontwikkelingen geschetst.

4.2.1 Onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Brede scholen / mfa's

Mede ten behoeve van de ontwikkeling van het kind worden steeds meer en steeds breder verbanden gelegd tussen allerlei beleidsterreinen. Afhankelijk van de bevolkingstypering in kernen, worden basisscholen veelal gezien als een belangrijke spilfunctie rond de opvoeding en ontwikkeling van een kind en tevens een ontmoetingspunt in de wijk. Opvang, gezondheid, beweging, maatschappelijke activering zijn thema's die aansluiten op het verbreden van begeleiding in de ontwikkeling van een kind in de context van de thuissituatie. Deze verdergaande verbreding leidt meer en meer ook tot fysieke samenwerking tussen scholen en andere maatschappelijke instellingen. Niet alleen is de school vanuit inhoudelijk perspectief een logische spilfunctie in deze ontwikkeling. Ook de gemeentelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de zorgplicht voor onderwijshuisvesting en het kerngebonden perspectief van een (basis)school zorgen ook vanuit fysiek oogpunt voor een logische functie.

De gezamenlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van ontwikkeling, in stand houding en eigendom van schoolgebouwen tussen gemeente en schoolbesturen stelt de volgende voorwaarden aan het gebruik van ruimte in een schoolgebouw door andere partijen:

- medegebruik t.b.v. maatschappelijke activiteiten moet worden gemeld;
- gebruikt t.b.v. commerciële activiteiten betreft verhuur en daarvoor is toestemming van de gemeente nodig.

Integraal huisvestingsplan onderwijs

Voor de gemeente Castricum is een integraal huisvestingsplan voor onderwijs opgesteld. Hierin wordt geanticipeerd op de leerling-ontwikkeling en de vervangingsbehoefte van onderwijsgebouwen, resulterend in een toekomstbestendig investeringsplan. Binnen dat investeringskader worden schoolbesturen geacht verder invulling te geven aan concrete ontwikkelplannen

per locatie. Het integraal huisvestingsplan beschouwt de schoollocaties van het primair onderwijs (PO) per kern en de locaties van het voortgezet (VO) en (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO op gemeentelijk en regionaal niveau. Deze voorzieningen hebben immers op deze schaalniveaus betekenis.

Ten aanzien van onderwijs hanteert de gemeente de volgende beleiduitgangspunten:

- uitgangspunt voor het voldoen aan haar zorgplicht is voor de gemeente Castricum de Verordening Voorziening huisvesting onderwijs, waarbij specifieke (uitvoerings)afspraken nader worden vormgegeven in het IHP en een convenant;
- voor het oplossen van knelpunten in de huisvesting wordt in principe eerst gekeken naar huisvestingsmogelijkheden bij andere scholen;
- bij overschot aan onderwijsruimte worden in principe eerst noodlokalen verwijderd, vervolgens gekeken naar mogelijkheden voor medegebruik of verhuur en tenslotte vindt heroverweging van de onderwijslocatie plaats;
- de gemeente zet in op de vorming van brede scholen;
- het is niet noodzakelijk dat alle denominaties in alle kernen zijn vertegenwoordigd;
- in elke kern (behoudens op De Woude) is minstens één school voor basisonderwijs aanwezig;

Kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk

Voor kinderen in de leeftijd tussen 2 en 4 jaar zijn afgelopen decennia twee typen voorzieningen ontstaan, de peuterspeelzalen en de kinderopvangcentra. De peuterspeelzalen zijn gericht op het samen leren spelen. Kinderopvang is een belangrijke voorwaarde voor ouders om arbeid en zorg te kunnen combineren. Overeenkomst is dat in beide voorzieningen het ontmoeten van andere kinderen en het stimuleren van de ontwikkeling centraal staan. Verschillen tussen voorzieningen hebben vooral te maken met de wijze van financiering tussen beide voorzieningen en met de duur van het verblijf in de voorziening. Peuterspeelzalen bereiken hierdoor een andere groep kinderen dan kinderopvangcentra. Kinderopvang is sinds de invoering van de Wet Kinderopvang in 2005 een marktgerichte private sector. Het peuterspeelzaalwerk behoort echter tot de gemeentelijke autonome beleidstaken. De Wet Kinderopvang kent een vraagfinanciering, ouders kunnen een tegemoetkoming voor de kosten van kinderopvang via de belastingdienst ontvangen. Peuterspeelzalen worden grotendeels door gemeentelijke subsidies bekostigd. In peuterspeelzalen worden ook wel taalstimuleringsprogramma's aangeboden (Vroeg - en voorschoolse educatie). Binnen de kinderopvangcentra is dit minder het geval, hoewel in ontwikkeling.

De afgelopen jaren zijn zowel kinderopvangcentra als peuterspeelzalen zich meer gaan richten op de toeleiding van kinderen naar school. Met het aanbieden van ook buitenschoolse opvang (BSO) zijn veel kinderdagverblijven zich sterker gaan verbinden met scholen. Formeel heeft de gemeente geen rol in het aanbieden

van BSO activiteiten, maar veelal raakt dit wel aan gebruik van gemeentelijke accommodaties. Scholen zijn verantwoordelijk voor het bieden van BSO, wat in veel gevallen betekent dat er een samenwerkingsverband bestaat tussen school en een kinderopvangorganisatie. Er zijn scholen die BSO binnen de eigen organisatie organiseren.

Een belangrijke ontwikkeling is dat de positie van peuterspeelzalen ter discussie staat. De verwachting is dat het organiseren van peuterspeelzaalwerk ofwel onder de verantwoordelijkheid van schoolbesturen ofwel onder verantwoordelijkheid van kinderopvang organisaties zal komen. Een ontwikkeling die in lijn is met de inhoudelijke ontwikkeling in dit veld waarbij kinderopvangorganisaties en schoolbesturen steeds meer gaan samenwerken.

Uiteraard zal de ontgroening in de gemeente Castricum, net als bij de behoefte aan scholen, invloed hebben op de behoefte aan kinderopvang, BSO en peuterspeelzalen. Ook deze ontwikkeling maakt clustering van voorzieningen wenselijk zo niet noodzakelijk.

Ten aanzien van kinderopvang en peuterspeelzalen hanteert de gemeente de volgende beleiduitgangspunten:

- In de kernen Castricum, Limmen en Akersloot is een peuterspeelzaal aanwezig;
- Peuterspeelzalen en kinderopvang maken onderdeel uit van de brede school, wat niet noodzakelijkerwijs betekent dat dit onder één dak plaatsvindt;
- Kinderopvang en buitenschoolse opvang zijn in principe commerciële activiteiten waar derhalve marktconforme huurtarieven voor worden gerekend bij gebruik van gemeentelijke accommodaties.

4.2.2 Sport

In de concept Sportnota 2013 gemeente Castricum is het onderstaande beleid vanuit het rijk en de provincie aangegeven met betrekking tot sport. Het rijksbeleid op het gebied van sport, verwoord in de nota "Tijd voor sport" uit 2006, stelt de volgende drie thema's centraal:

1. Meedoen door sport; sport is een middel om elkaar te ontmoeten en via de sport mee te doen aan maatschappelijke activiteiten;
2. Gezond door sport; meer bewegen en sport dragen bij aan een betere gezondheid;
3. Sport aan de top: de sportsector zet zich in voor een top 10 notering bij de beste sportlanden ter wereld.

Vanuit het huidige provinciale beleid wordt er op het gebied van sport ondersteuning verleend via de Stichting Sportservice Noord-Holland (Sportservice N-H). Het doel van de provincie is 'zoveel mogelijk Noord-Hollanders aan het sporten te krijgen en te houden'. Vanuit het uitvoeringsprogramma wordt er vooral geïnvesteerd in regionale structuren voor sport en

verenigingsondersteuning.

De gemeente Castricum heeft een voorwaarde scheppende rol op sportgebied, vooral door het realiseren en in stand houden van accommodaties. Daarnaast vervult de gemeente een stimulerende en regisserende rol op sport en bewegingsactiviteiten. In de concept Sportnota is de volgende hoofddoelstelling voor de gemeente Castricum opgenomen: **“Het mogelijk maken en houden van sporten en bewegen voor alle inwoners van de gemeente Castricum”**.

In het licht van de demografische ontwikkelingen in Castricum is het van belang om aansluiting te blijven houden bij de behoefte aan sportvoorzieningen. De sportnota geeft onder andere inzicht in de sportinteresse per leeftijdscategorie en daaruit komt naar voren dat, gegeven de vergrijzing en ontgroening er een verschuiving aan met name buitensportvoorzieningen zal plaatsvinden. Rekening dient gehouden te worden met een (verdere) afname aan ledenaantallen bij voetbal- en handbalverenigingen. Opvallend is dat eenderde van de respondenten uit de Inventarisatie Accommodaties Castricum (2010) een groei van het aantal leden verwacht. Dat geeft aan dat lang niet elke vereniging (al) anticipeert op krimp. Het in stand houden van een diversiteit aan (buiten)sportvoorzieningen in de kernen is evenwel een belangrijk aandachtspunt. Ook hierbij zal verbreding en zoeken van verbindingen met andere maatschappelijke voorzieningen en instellingen onderdeel van oplossingsrichtingen moeten zijn.

Ten aanzien van sport hanteert de gemeente de volgende beleiduitgangspunten:
Binnensport

- De gemeente beheert en onderhoudt gymzalen ten behoeve van gebruik door onderwijs (PO en VO) en gebruik door verenigingen;
- Het onderwijsgebruik is leidend voor het bepalen van de behoefte aan capaciteit van gymzalen;
- De exploitatie van sporthallen is geen primaire gemeentelijke taak;
- Beleid is er op gericht om primair de benutting en de exploitatie van sporthallen te optimaliseren en secundair de benutting en exploitatie van gymzalen.

Buitensport

- De gemeente beheert en onderhoudt sportvelden mede ten behoeve van verenigingen en onderwijsgebruik;
- Voor het bepalen van capaciteit wordt uitgegaan van NOC*NSF en/of normen van de betreffende sportbond;
- Voor technisch specifiek onderhoud aan sportvelden worden door de gemeente met verenigingen specifieke afspraken gemaakt;
- Club- en kleedgebouwen op de gemeentelijke sportaccommodaties maken geen onderdeel uit van de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden;
- De gemeente heeft in haar verordening onderwijshuisvesting opgenomen het gebruik van buitensportaccommodaties voor voortgezet onderwijs te faciliteren.

4.2.3 Welzijn, cultuur en zorg

Bibliotheken

In het beleidsplan van Bibliotheek Kennemerwaard staat vermeld dat een bibliotheek in de gemeente bij wet verplicht is (Wet op het Specifiek Cultuurbeleid, hoofdstuk IVA) en dat het aan de gemeente is hoe aan deze verplichting invulling geven te geven. De gemeente Castricum besteedt deze invulling uit aan Bibliotheek Kennemerwaard door middel van subsidiering.

Landelijk gezien wordt er aanzienlijk bezuinigd op de gemeentelijke budgetten voor bibliotheken. De Vereniging Openbare Bibliotheken verwacht dat op basis van de landelijke ontwikkelingen circa een derde van het bibliotheekwerk gaat verdwijnen. Bibliotheekorganisaties heroriënteren zich op hun rol en positie en daarmee gaat ook gepaard een heroverweging op huisvesting, voor wat betreft omvang, spreiding en locatie (solitair of onderdeel uitmakend van een bredere voorziening).

De gemeente Castricum hecht er waarde aan dat in de kernen Akersloot, Limmen en Castricum een bibliotheekfunctie in stand gehouden wordt, bij voorkeur onderdeel uitmakend van een multifunctionele accommodatie.

Wmo

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) bepaalt dat gemeenten ervoor moeten zorgen dat al hun inwoners de mogelijkheid krijgen om te ontspannen, te sporten, maatschappelijk actief te zijn en sociale contacten te onderhouden. De meeste mensen kunnen dat (gelukkig) prima zelf regelen. Maar voor alle mensen die dat niet kunnen, moet de gemeente voorzieningen treffen. De gemeente heeft hiertoe de Wmo-beleidsnota 2012-2015 opgesteld. De Wmo-beleidsnota is een richtinggevende / kaderstellende nota en richt zich op 4 thema's, namelijk:

1. Samenleven in de buurt;
2. Opgroeien;
3. Meedoen gemakkelijker maken, participatie en integratie;
4. Preventie van zorg en opvang.

De gemeente geeft middels de WMO-beleidsnota invulling aan deze thema's en werkt daarbij samen met diverse maatschappelijke partners. De uitvoering van deze zorg en welzijnstaken ligt veelal bij deze maatschappelijke partners. De kern van de Wmo taken is er op gericht om mensen actief en volwaardig te laten participeren in de maatschappij. Naast de voorzieningen die gericht zijn op het ondersteunen van mensen in hun persoonlijke leefomgeving, vormt hierbij het faciliteren van ontmoeten een zeer belangrijk element.

Eerstelijnszorg

De gemeente heeft geen formele verantwoordelijkheid in het bieden van eerstelijnszorg, maar de raakvlakken met de gemeentelijke welzijn- en zorgtaken zijn groot. Het is dan ook van belang om ook met deze maatschappelijke functies verbindingen te leggen en samen een evenwichtig aanbod te realiseren. Het accommoderen van meerdere gezondheidvoorzieningen (huisarts, apotheek, tandarts, fysiotherapeut, jeugdgezondheidszorg, etcetera) onder één dak (een zogenaamde GOED) kan tot een versterking van de zorgstructuur in de gemeente leiden. De gemeente streeft er dan ook naar om daar waar de mogelijkheid er is en de kans zich voordoet, dergelijke functies in multifunctionele accommodaties onder te brengen.

Cultuur

De gemeente Castricum heeft een tijdelijke ‘culturaanjager’ aangesteld die de taak heeft om verbindingen te leggen met diverse partijen in het maatschappelijk veld en tussen verschillende beleidssectoren. Ook zijn binnen de gemeente zogenaamde combinatiefunctionarissen actief die een rol vervullen in het verbinden van sectoren. Onder andere worden programma’s uitgevoerd die onderwijs en cultuur en/of onderwijs en sport bij elkaar brengen. Maar zo kunnen ook intersectorale programma’s worden ontwikkeld voor bijvoorbeeld cultuur en zorg.

Ten aanzien van welzijn en zorg hanteert de gemeente de volgende beleiduitgangspunten:

- In de kernen Akersloot, Limmen en Castricum blijven bibliotheekfuncties bestaan, zoveel mogelijk in combinatie met andere maatschappelijke functies (zoals een school);
- Gemeente stimuleert het realiseren van gezondheidszorg onder één dak en zal daar waar zich kansen voordoen de mogelijkheden hiervoor onderzoeken;
- Op een centrale plek in Castricum is een Centrum voor Jeugd en Gezin ingericht waar Jeugd Gezondheidszorg van 0-19 jaar is ondergebracht. Dit centrum is zowel telefonisch als digitaal goed bereikbaar;
- Per kern zijn voldoende accommodaties beschikbaar voor sociaal-culturele, culturele en sport activiteiten. Deze ontmoetingsfuncties worden bij voorkeur in multifunctionele accommodaties ingericht (brede school, bibliotheek, sportaccommodatie, etcetera).

4.3 Leefbaarheid kernen

In hoofdzaak is het accommodatiebeleid gericht op het leefbaar houden van de kernen binnen de gemeente en het voorzien in voldoende aanbod van voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, welzijn, zorg, cultuur en recreatie. Niet elke voorziening is daarbij gericht op het bedienen van de kern zelf. Er zijn ook voorzieningen die kernoverschrijdend en zelfs gemeente-overschrijdend werken, zoals voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, theater, bioscoop, zwembad, sporthal en dergelijke.

Toch is het van belang om per kern te bekijken welke ontwikkelingen spelen en welke consequenties dat heeft voor de behoefte aan voorzieningen en het gewenste aanbod en tenslotte welke consequenties dat heeft voor (gemeentelijke) accommodaties. In de volgende hoofdstukken gaan wij per kern nader in op betreffende accommodaties. Wij onderscheiden de volgende kernen:

- De Woude
- Akersloot
- Limmen
- Bakkum
- Castricum-West
- Castricum-Oost

In de volgende hoofdstukken wordt per kern inzicht gegeven in de accommodaties en de ontwikkelingen.

5 Accommodaties en ontwikkelingen in de kernen

5.1 Inleiding

Samen met de gemeente zijn alle accommodaties in kaart gebracht waar de gemeente op enigerlei wijze een (financiële) betrokkenheid bij heeft, ofwel in de vorm van (grond)eigendom ofwel in de vorm van subsidiëring van de partijen die gebruik maken van de accommodatie. Ook deze factoren zijn bij de accommodaties in kaart gebracht, alsmede financiële gegevens over eigendommen en exploitatielasten en subsidiebijdragen.

In dit hoofdstuk geven wij per (dorps)kern een overzicht van de accommodaties die wij hebben betrokken bij het opstellen van dit accommodatiebeleid. Daar zijn ook accommodaties bij waar de gemeente helemaal geen betrokkenheid bij of invloed op heeft, zoals kerken en zorginstellingen (de aanduidingen op de kaart zijn vierkant). Toch zijn deze partijen en accommodaties meegenomen omdat ook zij te maken hebben met in elk geval dezelfde demografische ontwikkelingen en economische omstandigheden. En, nog belangrijker, hebben zij inhoudelijk grote raakvlakken met het ondersteunen van de leefbaarheid van de kernen. Bij elke kern beschrijven wij de actuele (reeds in gang gezette) ontwikkelingen rond accommodaties, ervaren knelpunten en mogelijke ontwikkelingen op termijn. In hoofdstuk 6 wordt dit nader financieel uitgewerkt.

5.2 De Woude

De Woude is een kleine gemeenschap met zo'n 165 inwoners, excentrisch gelegen binnen de gemeente Castricum. De centrale voorziening op De Woude is een kerkje 'De Kempphaan', welke wordt gebruikt voor diverse sociaal-culturele activiteiten. De Kempphaan wordt geheel privaat gefinancierd en in stand gehouden. Men maakt over het algemeen gebruik van basisvoorzieningen (onderwijs, welzijn, zorg, sport) in dichterbij gelegen gemeente(n).

Bevolkingsontwikkeling De Woude	2000	2006	2008	2010	2011	% verschil 2011-2000
Bevolking totaal	135	150	155	175	165	22%
Bevolking lft. 65+ jaar	30	10	5	20	20	-33%
Bevolking lft. -24 jaar	40	50	55	70	60	50%

Bron: *Primos 2011*

De bevolkingsontwikkeling in de afgelopen jaren laat ten opzichte van de andere kernen in Castricum een a-typische ontwikkeling zien, namelijk een stijging van het aantal jongeren en een daling van het aantal ouderen. Hoewel het om slechts beperkte aantallen gaat, waardoor moeilijk hier een trend uit te halen, is wellicht de bereikbaarheid van voorzieningen een factor van invloed op dit verloop. Dat maakt het eiland immers minder aantrekkelijk voor hulpbehoevenden.

Figuur 1: Kern De Woude: een eiland in Castricum

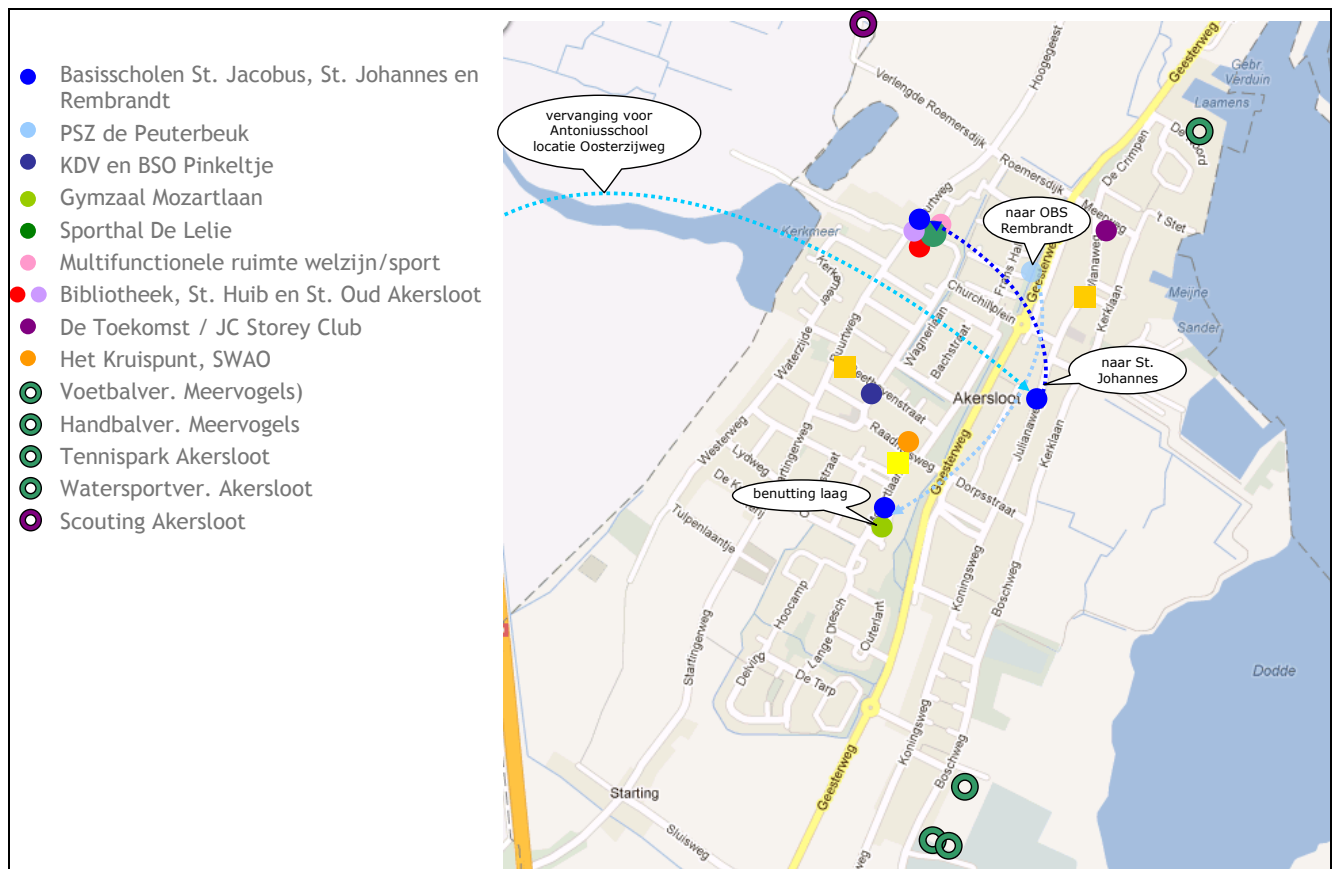
5.3 Akersloot

Akersloot is een kern met bijna 4.900 inwoners. In de afgelopen jaren heeft de bevolking zich als volgt ontwikkeld:

Bevolkingsontwikkeling Akersloot	2000	2006	2008	2010	2011	% verschil 2011-2000
Bevolking totaal	4.770	5.065	4.955	4.930	4.870	2%
Bevolking lft. 65+ jaar	565	730	795	875	910	61%
Bevolking lft. -24 jaar	1.495	1.655	1.570	1.550	1.510	1%

Bron: Primos 2011

Met name het aantal ouderen is de afgelopen jaren fors gestegen en deze trend zet zich nog voort. Het aantal jongeren zal de komende jaren sterk dalen, dat is in het basisonderwijs nu al goed merkbaar: het huidig leerlingaantal daalt naar verwachting met 18% tot 2025.

Figuur 2: overzicht accommodaties en ontwikkelingen Akersloot

5.3.1 Actuele ontwikkelingen accommodaties Akersloot

Onderstaand worden actuele ontwikkelingen bij accommodaties in Akersloot, voor zover van toepassing, nader toegelicht.

Onderwijs en welzijn

- Het leerlingaantal in Akersloot loopt de komende jaren nog verder terug (zo'n 18% richting 2025), terwijl er in de huidige situatie al sprake is van leegstand. De St. Jacobusschool komt daarbij vanaf 2012 onder de opheffingsnorm. Conform het IHP onderwijs, is recent de St. Jacobusschool samengevoegd met de St. Johannes, met gebruik van (aangepaste) zaalruimte van de Lelie.
Beoogde planning: gerealiseerd augustus 2012
- Als gevolg van de uithuizing van de St. Jacobusschool kon het gebouw van de Jacobusschool aan de Antoniuschool worden aangeboden als vervangende huisvesting voor de locatie Oosterzijweg in Limmen. Met het schoolbestuur, de St. Aloysiusstichting, vindt overleg plaats over de duur van het gebruik. De leerlingen van de Antoniuschool maken gebruik van de gymzaal in de Rembrandt.
Beoogde planning: gerealiseerd augustus 2012

- Om leegstand bij de Rembrandtschool terug te dringen is recent PSZ de Peuterbeuk op deze locatie ondergebracht. Dat betekent dat de locatie aan de Beatrixlaan kan worden verkocht.

Beoogde planning: verkoop locatie Beatrixlaan medio 2013

- Ook kinderopvang (KDV en BSO) Pinkeltje heeft te maken met het teruglopend aantal kinderen in Akersloot. Nader onderzocht wordt in hoeverre de kinderopvangorganisatie (nu gehuisvest in voormalig gemeentehuis) interesse heeft om zich in het schoolgebouw/de schoolgebouwen te vestigen: biedt mogelijkheid om invulling te geven aan leegstand en komt tegemoet aan brede school ontwikkeling.

Beoogde planning: In uitvoering (er worden gesprekken gevoerd met Pinkeltje)

Sport

- Bij de tennisvereniging is normatief gezien het aantal leden nog in evenwicht met het aantal banen, maar bij verdere groei van het aantal leden kan dat gaan knellen. Gelet op de demografische ontwikkeling is het echter de vraag of, wanneer en hoe lang het aantal leden zou kunnen stijgen;

5.3.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Akersloot

Tijdens de meedenkavond in Akersloot is een aantal concrete knelpunten danwel aandachtspunten aangegeven vanuit het maatschappelijke veld. De volgende knelpunten zijn benoemd:

- Er is een trend zichtbaar waarin het ledenaantal bij sportverenigingen daalt, waardoor het in stand houden van het gevarieerde aanbod van sportvoorzieningen moeilijker wordt, dat geldt voor zowel de binnensport als de buitensport;
- Voor nagenoeg alle maatschappelijke organisaties geldt dat het vinden van vrijwilligers die zich inzetten voor verenigingen en clubs moeilijker wordt;
- Tariefstelling (zaalhuur, consumptieprijzen) bij accommodaties verschilt, waardoor activiteiten niet op basis van functionele eigenschappen worden ondergebracht maar meer op basis van tariefstelling. Zelfbeheer wordt belangrijk ervaren door meerdere organisaties om een accommodatie laagdrempelig te houden;
- Sporthal de Lelie kent vooral leegstand van maandag tot en met zaterdag overdag;
- Ten aanzien van de toegankelijkheid van accommodaties voor ouderen, is het van belang dat voldoende rekening wordt gehouden met stallingsplaatsen voor hulpmiddelen zoals scootmobielen en looprekken. Daarnaast vragen ouderenactiviteiten vaak om kleinere/intiemere ruimten dan beschikbaar;
- Tijdstippen waarop activiteiten voor ouderen plaatsvinden zijn gelijk aan schooltijden, waardoor gebruik van ruimte in schoolgebouwen voor dergelijke activiteiten niet mogelijk is;
- De Storeyclub trekt slechts een beperkt deel van de beoogde doelgroep;
- Het samenvoegen van de handbal- en voetbalvereniging is al eerder ter sprake geweest maar vooral de handbalvereniging houdt vast aan haar eigen

identiteit en ziet een ‘fusie’ gedoemd te mislukken. Daarnaast geeft de handbalvereniging aan onlangs te hebben geïnvesteerd in haar accommodatie, dat het ledenaantal weer licht stijgt en dat de handbalvereniging actief zoekt naar mogelijkheden om haar accommodatie voor bredere activiteiten in te zetten.

5.3.3 Mogelijke of kansrijke ontwikkelingen op termijn in Akersloot

Onderwijs en welzijn

- Per 2017 stabiliseert het leerlingaantal zich voor de St. Johannes school en St. Jacobus school samen rond 280. Op dat moment ontstaat weer ruimte in de Lelie (ongeveer 100 m²BVO). Bij de Rembrandt wordt een leerlingaantal verwacht van ongeveer 160 per 2017. Ook in dit schoolgebouw ontstaat daarmee extra ruimte (ongeveer 200 m²BVO). Tenslotte beschikt de Rembrandt over een gymnastiekzaal die nog niet volledig wordt benut. De leegstand in de Rembrandtschool kan met name voor de doelgroep ouderen een rol spelen, omdat hier wellicht mogelijkheden zijn om laagdrempelig ruimte te gebruiken voor ouderenactiviteiten die niet in het Kruispunt kunnen plaatsvinden. Nader onderzocht dient te worden welke ouderenactiviteiten dit behelst en of de gymzaal en/of overige vrijkomende onderwijsruimte voor dergelijke activiteiten kunnen worden ingezet.

Beoogde planning: per direct

Zorg en welzijn

- Woonzorgcentrum Strammerzoom heeft mogelijk interesse om samen met de gemeente vorm te geven aan een steunpunt gericht op zorg
- Welzijnsaccommodatie Het Kruispunt is vooral gericht op activiteiten voor ouderen in de kern Akersloot. Het zelfbeheer van de accommodatie wordt zeer positief ervaren en maakt de voorziening laagdrempelig, mede omdat dit de tarieven laag houdt. Voor sommige activiteiten is deze accommodatie te klein en moet worden uitgeweken naar andere accommodaties. Daar gelden vaak andere tarieven. Het Kruispunt is gelegen naast verzorgingstehuis Strammerzoom. Voor Strammerzoom liggen plannen voor (ver)nieuwbouw klaar, gericht op een vitaliseringsslag. Er komt extra ruimte voor dagbesteding voor ouderen, nieuwe activiteiten en maaltijdservice. De twee voorzieningen kunnen elkaar enorm versterken. In beide accommodaties is toegankelijkheid en veiligheid belangrijk thema. Een veel voorkomend probleem is bijvoorbeeld dat onvoldoende opstelruimte voor rollators en scootmobielen aanwezig is. Van belang is om het nieuwbouwplan van Strammerzoom af te stemmen op de functionaliteit van Het Kruispunt, zodat de voorzieningen elkaar optimaal versterken.

Beoogde planning: start bouw Strammerzoom medio 2013

- Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om in Akersloot een consultatiepunt van Centrum Jeugd en Gezin (CJG) te realiseren⁵, mogelijk in één van de twee (brede) schoollocaties. De gemeente onderneemt hierbij zelf geen directe initiatieven meer om een consultatiepunt in Akersloot te realiseren maar wacht in deze initiatieven van derden af.

Welzijn en cultuur

- Jongerenclub Storeyclub bereikt slechts een beperkt deel van de doelgroep in Akersloot. Daarnaast wordt deze club geconfronteerd met een daling van het aantal jongeren. Er dient een visie te komen op de wijze waarop invulling gegeven wordt aan de behoefte van jongeren in Akersloot. In relatie tot leegstand in andere voorzieningen en het verbonden houden van jongeren aan verenigingen en clubs, is het mogelijk interessant om een breder activiteitenprogramma te bieden vanuit de Storeyclub, samen met andere partijen (sport, onderwijs, cultuur, recreatie) maar niet vanuit een eigen accommodatie.

Beoogde planning: nadere verkenning en visievorming jongerenactiviteiten in relatie tot Storeyclub medio 2013

Sport

- De benutting van Sporthal De Lelie dient geoptimaliseerd te (blijven) worden door actief actief sturen op concentratie van activiteiten.

Beoogde planning: continu

- Bij de voetbalvereniging (Meervogels '31) is nu reeds sprake van overcapaciteit. Bij de handbalvereniging (Meervogels) is naast een handbalveld tegenwoordig een beach volleybalveld ingericht. Gelet op de dalende ontwikkeling van het aantal jeugdigen in Akersloot, moet rekening gehouden worden met een afname van de ledenaantallen bij deze verenigingen in de toekomst. Beide verenigingen staan voor de uitdaging om de continuïteit van de vereniging te waarborgen. De handbalvereniging geeft aan haar accommodatie breder maatschappelijk te willen inzetten. Geadviseerd wordt om de handbalvereniging en voetbalvereniging gezamenlijk een visie te laten ontwikkelen hoe zij elkaar kunnen versterken en hoe zij de benutting van de accommodaties kunnen optimaliseren door ook andere maatschappelijke activiteiten aan de accommodaties te verbinden. Zonder daarbij de eigen identiteit te verliezen. De ontwikkelingen bij sportpark Puikman (VV Vitesse) kan daarbij als voorbeeld dienen. Op die manier kan het gebruik worden geïntensiveerd, de levendigheid versterkt en er ontstaan meer kansen voor de verbinding sport, onderwijs en andere maatschappelijke thema's.

Beoogde planning: visievorming en planvorming koppelen aan grote onderhoudsingenrepen die door gemeente en/of verenigingen gepland staan

---

⁵ De mogelijkheid voor een consultatiepunt zal met name vanuit organisatorisch oogpunt worden bekeken: gelet op het relatief geringe aantal geboortes is het de vraag of dit financieerbaar is.

5.3.4 Aansluiting op trends en specifieke beleidsuitgangspunten:

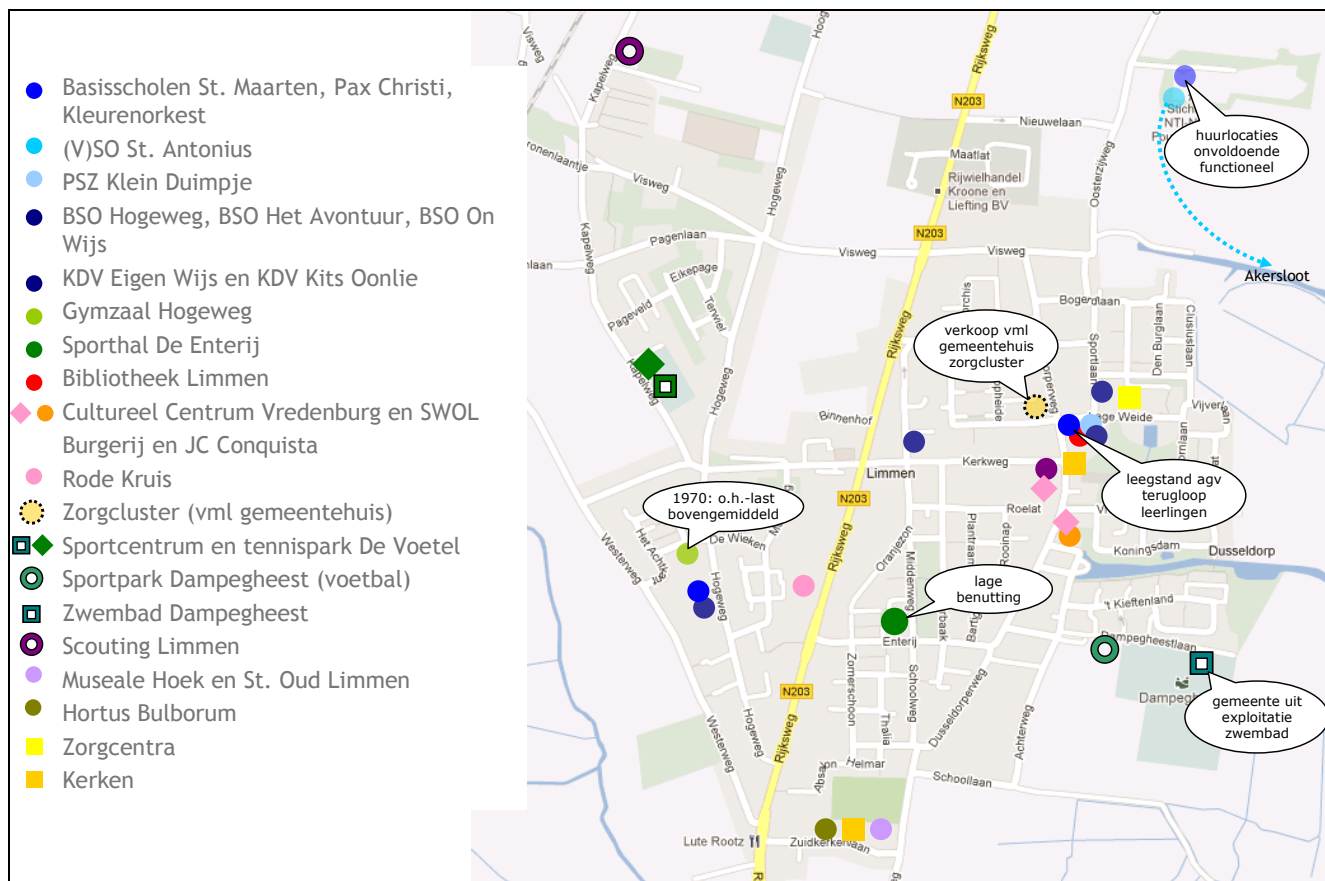
Voorgestelde bewegingen in accommodaties biedt antwoord op ontwikkelingen/trends:

- demografische ontwikkelingen in Akersloot
- ontwikkeling PSZ: het ligt in de lijn der verwachting dat peuterspeelzalen niet meer als zelfstandige voorzieningen zullen blijven bestaan, maar worden ondergebracht bij ofwel schoolbesturen ofwel kinderopvang organisaties
- verbreding taakveld gemeente op het gebied van WMO en AWBZ

Voorgestelde bewegingen in accommodaties sluit aan bij beleidsuitgangspunten:

- ambitie verbreding gebruik onderwijshuisvesting
- realiseren van stimulerende ontmoetingsplekken in de kern
- verbeteren fysieke infrastructuur voor verbinding sport en onderwijs
- optimaliseren benutting van accommodaties

5.4 Limmen

Figuur 3: overzicht accommodaties en ontwikkelingen Limmen

Limmen is een kern met bijna 6.900 inwoners. Net als in Akersloot is met name een forse stijging van het aantal ouderen (65+) te zien. Ook hier zal deze trend zich verder voortzetten.

De forse daling van het aantal jongeren in Limmen zal nog sterker zijn dan in Akersloot. In het basisonderwijs is een vergaande daling van het leerlingaantal voorzien van 31% in 2025.

Bevolkingsontwikkeling Limmen	2000	2006	2008	2010	2011	% verschil 2011-2000
Bevolking totaal	6.515	6.815	6.840	6.885	6.895	6%
Bevolking lft. 65+ jaar	690	870	985	1.100	1.160	68%
Bevolking lft. -24 jaar	2.145	2.215	2.170	2.110	2.085	-3%

Bron: Primos 2011

5.4.1 Actuele ontwikkelingen Limmen

Onderstaand worden actuele ontwikkelingen bij accommodaties in Limmen, voor zover van toepassing, nader toegelicht.

Welzijn en cultuur

- De bibliotheek in Limmen is uit het voormalig gemeentehuis verhuisd naar de Sint Maarten school. De bibliotheek in de school voorziet in een behoefte van ouderen voor ontmoeting en ontspanning.
Beoogde planning: gerealiseerd in januari 2012

Onderwijs en welzijn

- Schoolbestuur Flore werkt aan een plan om basisschool Pax Christi op de locatie van Sint Maarten te integreren. Daardoor ontstaat een beter exploiteerbare eenheid en wordt invulling gegeven aan leegstand op de locatie Sint Maarten. Dit kan een gefaseerd proces zijn door bijvoorbeeld eerst de bovenbouw te verhuizen
Beoogde planning: gerealiseerd 2015-2018
- Door deze beweging ontstaat ruimte op de locatie Hogeweg, mogelijk kan hierdoor de nieuwe basisschool 'Het Kleurenorkest' op deze locatie worden ondergebracht.
Beoogde planning: gerealiseerd 2015-2018
- Speciaal onderwijsschool Antonius is recent verhuisd van de locatie Oosthoek naar de voormalige locatie van de St. Jacobusschool in Akersloot. De huur van locatie Oosthoek (eigendom GGZ) is derhalve beëindigd.
Beoogde planning: gerealiseerd in 2012
- Voor het Kleurenorkest locatie Oosthoek kan de huur worden opgezegd (GGZ) zodra zeker is wanneer het Kleurenorkest kan verhuizen
Beoogde planning: gerealiseerd 2015-2018 (conform IHP)

Sport

- Stichting De Witte Brug heeft de exploitatie van Sporthal De Enterij overgenomen. Het doel hiervan is primair het waarborgen van de continuïteit van de exploitatie en secundair het realiseren van efficiencyvoordelen en

kwaliteitsverbetering. Daarnaast is dit een eerste stap op weg naar het beoogde, meer centrale beheer van maatschappelijk vastgoed.

- De gemeente stopt met bijdragen aan de exploitatie buitenzwembad Dampegheest. Voor een alternatief exploitatieplan vanuit de plaatselijke bevolking stelt de gemeente een startsubsidie van € 25.000 beschikbaar.
Beoogde planning: geëffectueerd 2012

Zorg en welzijn

- Het voormalig gemeentehuis in Limmen is verkocht. Het zal grotendeels en wellicht geheel worden gebruikt als multidisciplinair gezondheidscentrum. Mogelijk biedt dit voor de gemeente aanknopingspunten om in het kader van de WMO/AWBZ taken in te haken op deze ontwikkeling. In samenhang met ruimtelijke mogelijkheden op andere locaties, zoals de schoollocaties, sport of welzijn, dient nader onderzocht te worden of de gemeentelijke taken op het gebied van WMO/AWBZ in Limmen kunnen worden ondersteund, bijvoorbeeld in de vorm van een servicepunt zorg/welzijn.
Beoogde planning: onderzoek gerealiseerd 2013
- Zorginstelling ViVa (De Cameren) huurt ook ruimte in het zorgcluster om nauwe aansluiting te houden met de partijen in dit cluster.

5.4.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Limmen

Tijdens de meedenkavond in Limmen is een aantal concrete knelpunten danwel aandachtspunten aangegeven vanuit het maatschappelijke veld. De volgende knelpunten zijn benoemd:

- De benutting van sporthal De Enterij kan geoptimaliseerd worden, waardoor de exploitatie verbeterd kan worden. De technische staat is in principe in orde, maar op de middellange termijn zijn wel kostbare onderhoudsingenrepen te verwachten;
- Het rond krijgen van een sluitende exploitatie voor Dampegheest is een punt van zorg. Er leeft binnen Limmen de nadrukkelijke wens om deze voorziening voor de kern te behouden, maar het opzetten van een vernieuwde exploitatie kost energie en geld. De initiatiefnemers van het plan om de exploitatie over te nemen, zien mogelijkheden om de voorziening een bredere maatschappelijke functie te geven en zoeken naar verbindingen met andere (maatschappelijke) partijen;
- Geconstateerd wordt dat veel ruimte in de tijd beschikbaar is (binnen scholen, zorgaanbieders, sport, etcetera) maar dat partijen hier te weinig inzicht in hebben. Er zijn meer kansen dan nu worden benut.
- Het is voor vrijwilligersorganisaties steeds moeilijker om voldoende vrijwilligers aan te trekken om zich in te zetten in de vereniging of club;
- Sociale vervreemding of isolement is een belangrijk maatschappelijk aandachtspunt en niet alleen gericht op de doelgroep ouderen.

5.4.3 Mogelijke of kansrijke ontwikkelingen op termijn in Limmen

- Tussen Limmen en Heiloo is een uitbreidingswijk voorzien: Zandzoom. De gefaseerde aanleg van deze wijk is gestart in 2012. De verwachting is dat de

nieuwe aanwas van woningen in dit gebied ook nieuwe toestroom van leerlingen richting Limmen zal bewerkstelligen. In combinatie met de verschuivingen van scholen binnen Limmen zal dit invloed hebben op de mate waarin leegstand in het schoolgebouw en de gymzaal aan de Hogeweg ontstaat. Het zal in elk geval niet leiden tot een vraag naar extra accommodaties. Wel dient nader onderzocht te worden hoe invulling gegeven kan worden aan eventuele leegstand in het onderwijsgebouw en de separate gymzaal.

Beoogde planning: onderzoek 2015-2018

- Sporthal De Enterij wordt niet volledig benut: ruimte is vooral op uren overdag beschikbaar. Eén van de mogelijke optimalisaties is dat het volledige gymnastiekonderwijs wordt ondergebracht in de Enterij. De gymzaal (sportzaal) aan de Hogeweg wordt naast onderwijsgebruik intensief gebruikt in buitenschoolse uren. Met name het gebruik tijdens schooltijden zal teruglopen indien het leerlingaantal op deze locatie daalt. De gymzaal kent relatief hoge onderhoudslasten⁶ en gelet op de leeftijd is de verwachting dat de gymzaal binnen afzienbare tijd aan vervanging of renovatie toe is. Op basis van deze ontwikkelingen, is het aan te bevelen nader te onderzoeken of handhaving van de gymzaal aan de Hogeweg 55 noodzakelijk is, of dat alle activiteiten kunnen worden ondergebracht in De Enterij.

Beoogde planning: gerealiseerd 2015

- Rond de exploitatie van De Enterij liggen kansen om (meer) samen te werken, afstemming te zoeken met zorgpartij ViVa, de BSO's van de scholen en de nieuwe stichting die de exploitatie van Dampgeest op zich neemt.
- Het open avondrestaurant bij De Cameren is een voorbeeld van hoe ViVa bezig is om meer maatschappelijke verbindingen te leggen en ouderen uit hun isolement te halen, danwel houden.

5.4.4 Aansluiting op trends en specifieke beleidspunten:

Voorgestelde bewegingen in accommodaties bieden antwoord op ontwikkelingen/trends:

- demografische ontwikkelingen in Limmen
- verbreding taakveld gemeente op het gebied van WMO en AWBZ

Voorgestelde bewegingen in accommodaties sluiten aan bij beleidspunten:

- ambitie verbreding gebruik onderwijshuisvesting
- realiseren van stimulerende ontmoetingsplekken in de kern
- optimaliseren benutting accommodaties

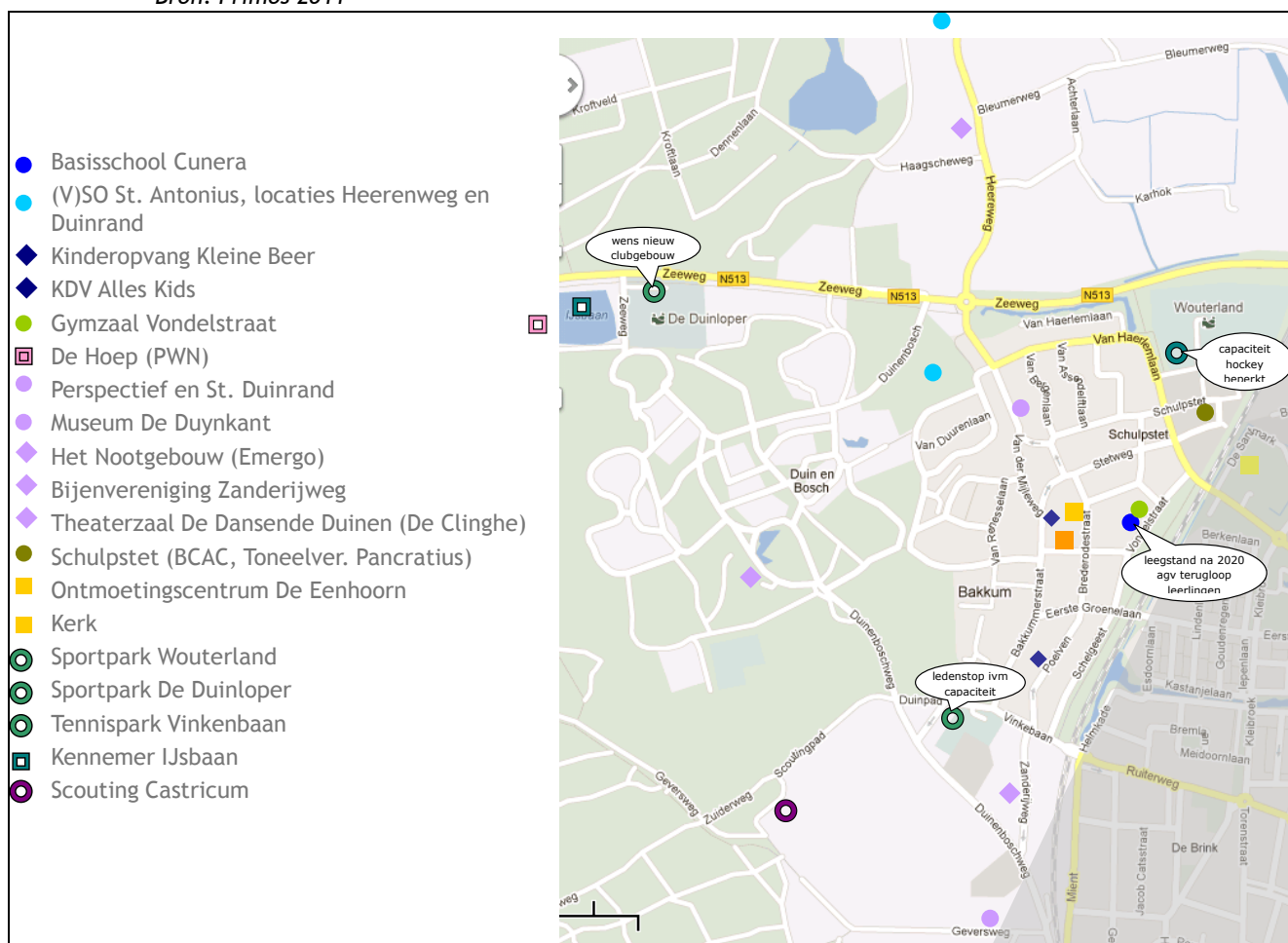
---

⁶ De gemiddelde onderhoudslast van de gymzaal de komende 10 jaar bedraagt € 18.300, terwijl het gemiddelde van alle gymzalen € 12.600 bedraagt.

5.5 Bakkum

Bevolkingsontwikkeling Bakkum	2000	2006	2008	2010	2011	% verschil 2011-2000
Bevolking totaal	2.939	2.956	2.973	2.932	2.889	-2%
Bevolking lft. -24 jaar	814	832	833	822	798	-2%
Bevolking lft. 65+ jaar	555	599	606	627	622	12%

Bron: Primos 2011

Figuur 4: overzicht accommodaties en ontwikkelingen Bakkum

Bakkum is een (deel)kern met bijna 2.900 inwoners. De bevolkingsontwikkeling in de afgelopen jaren is in voorgaande tabel weergegeven⁷.

Ook in Bakkum is een verdere daling van het aantal jongeren voorzien, gelet op de leerling-prognose voor het basisonderwijs (een daling van ongeveer 17% tot

⁷ De cijfers zijn ontleend aan totale cijfers van Castricum-West en Bakkum samen, wat in datagegevens als één gebied wordt gehanteerd.

2025), maar minder sterk dan in andere kernen. De stijging van het aantal ouderen is ook minder sterk in Bakkum.

5.5.1 Actuele ontwikkelingen

Onderstaand worden actuele ontwikkelingen rond accommodaties in Bakkum, voor zover van toepassing, nader toegelicht.

Zorg en welzijn

- Kindertehuis Antonius (Parlan) is verdwenen uit Bakkum. Dit heeft geen directe consequenties voor de gemeentelijke accommodaties
- Het terrein Duin en Bosch wordt grondig herontwikkeld en de doelstelling is om een gemoderniseerde combinatie van zorg en wonen te realiseren met diverse voorzieningen. Ingrepen in accommodaties in de rest van Bakkum (en Castricum) dienen mede in relatie tot deze ontwikkelingen te worden beschouwd.
- In de kern Bakkum is een pilot gestart rond wijkgericht werken, een integrale en interactieve aanpak voor de leefbaarheid en veiligheid van wijken waarbij inwoners directer en actiever worden betrokken bij beleid en uitvoering. De pilot zal een concreter inzicht bieden in de behoefte, zowel kwalitatief (functionaliteit) als kwantitatief, aan fysieke ontmoetingsplekken.
Beoogde planning: resultaten pilot medio 2013

5.5.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Bakkum

Tijdens de meedenkavond in Castricum-West is Bakkum integraal meegenomen. Er zijn geen specifieke knelpunten genoemd voor Bakkum, maar binnen de gemeente zijn de volgende knelpunten bekend:

- Muziekvereniging Emergo heeft geen geschikte huisvesting voor oefenruimte;
- Knelpunten zonder consequenties gemeente:
  - Stichting Werkgroep Oud Castricum heeft een gebouw in erfpacht van de gemeente in gebruik. Dit gebouw is technisch deels in matige staat en bovendien heeft de stichting regelmatig behoefte aan grotere zaalruimte (exposities, bijeenkomsten) waarover zij niet beschikt.
  - Tennispark Vinkebaan werkt met een ledenstop in verband met de beschikbare banencapaciteit. Er is (vooralsnog) geen aanleiding of concrete aanwijzing dat uitbreiding van het tennispark gewenst is, los van de vraag of dit überhaupt in te passen is. Voor de gemeente heeft dit geen consequenties;
  - Hockeyvereniging MHCC heeft met 3 kunstgrasvelden normatief te beperkte capaciteit op dit moment. Men lost dit roostertechnisch op. Gegeven de ontwikkeling van het aantal jongeren (krimp) in Castricum, is de verwachting dat de capaciteit op langere termijn voldoet, rekening houdend met de populariteit van de sport;

5.5.3 Mogelijke ontwikkelingen op termijn

Onderwijs en welzijn

- Speciaal Onderwijsschool Antonius (twee locaties in Bakkum) bezint zich op haar huisvestingssituatie, waarbij zij de wens heeft om zoveel mogelijk gecentraliseerd gehuisvest wil zijn. Dit kan van invloed zijn op de locaties aan de Heereweg (hoofdlocatie) en de locatie 'Duinrand' aan de Prof. Winklerlaan en locatie Jacobus in Akersloot
Beoogde planning: uitwerking concreet huisvestingsplan 2012/2013
- De verwachting is dat ongeveer rond 2021 meer dan 10% normatieve leegstand ontstaat in basisschool Cunera. Een en ander afhankelijk van de ontwikkeling van de woningbouw op het Dijk en Duin terrein. Onderzocht dient te worden in hoeverre deze leegstand kan worden ingezet voor verbreding van de schoolfunctie (bijvoorbeeld BSO, KDV, wijkontmoetingsplek). Mogelijk kan de leegstand in Cunera voorzien in behoeften van Stichting Werkgroep Oud Castricum.
Beoogde planning: onderzoek gerealiseerd 2018

Sport

- Atletiekvereniging AVC heeft wensen met betrekking tot haar club- en kledingaccommodatie. Overwegingen daarbij zijn nieuwbouw, renovatie of groot onderhoud. Daarbij speelt ook de mogelijke verlenging van de erfpachtovereenkomst t.b.v. sportpark De Duinloper een rol.
Beoogde planning: AVC verwacht in het vierde kwartaal van 2012 een besluit te nemen over de toekomst van haar club - en kledingaccommodatie.

Cultuur en welzijn

- Aanvullende ruimtebehoefte van Stichting Werkgroep Oud Castricum oplossen in bestaande beschikbare accommodaties (gemeentelijke, kerken, etcetera) in Bakkum en/of Castricum-West, of aansluiting zoeken bij nieuwe ontwikkelingen waar inhoudelijk mogelijkheden zijn om doelgroepen bij elkaar te brengen.
- Vervangende huisvesting Emergo zoeken binnen bestaande accommodaties, danwel aansluiting vinden bij nieuw te realiseren accommodaties.

5.5.4 Aansluiting op trends en specifieke beleiduitgangspunten:

Voorgestelde bewegingen in accommodaties biedt antwoord op ontwikkelingen/trends:

- demografische ontwikkelingen in Bakkum
- verbreding taakveld gemeente op het gebied van WMO en AWBZ

Voorgestelde bewegingen in accommodaties sluit aan bij beleiduitgangspunten:

- ambitie verbreding gebruik onderwijshuisvesting
- optimaliseren benutting accommodaties
- realiseren van ontmoetingsplekken

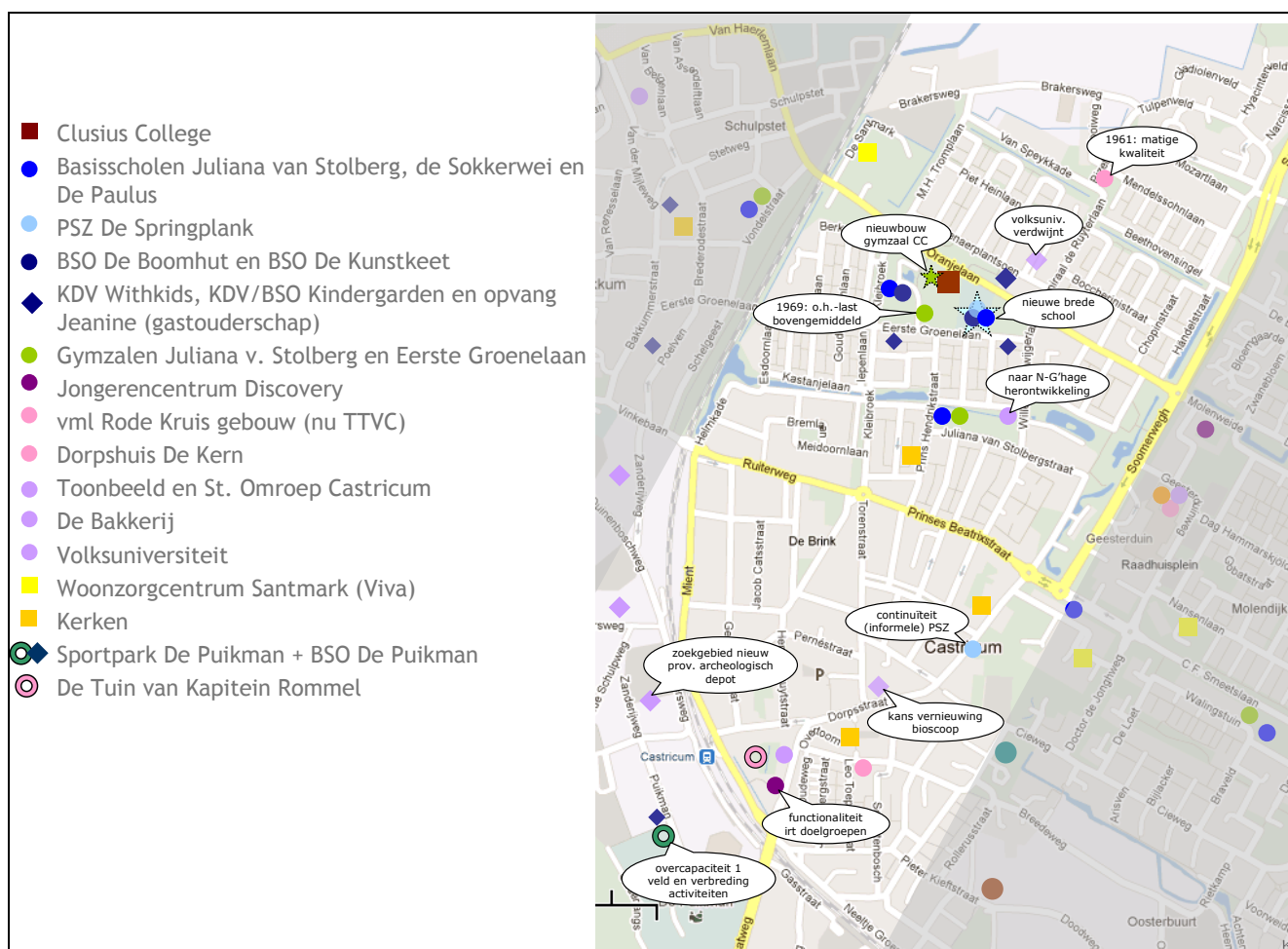
5.6 Castricum-West

Castricum-West is een kern met ruim 10.900 inwoners. In Castricum-West bevindt zich de Dorpsstraat van Castricum, een straat met het voorzieningshart gericht op vrije tijd, cultuur, horeca en retail. Het vormt een belangrijk visitekaartje voor de gemeente naar buiten toe.

Bevolkingsontwikkeling Castricum-West	2000	2006	2008	2010	2011	% verschil 2011-2000
Bevolking totaal	11.121	10.909	10.822	10.848	10.926	-2%
Bevolking lft. <24 jaar	3.081	3.068	3.032	3.043	3.017	-2%
Bevolking lft. 65+ jaar	2.100	2.211	2.204	2.318	2.353	12%

Bron: Primos 2011

De bevolkingsontwikkeling in Castricum-West laat een gelijkwaardige ontwikkeling zien als in Bakkum. En ook kijkend naar de prognose voor het aantal leerlingen in het basisonderwijs tot 2025 is het beeld redelijk vergelijkbaar. In totaal bedraagt de verwachte daling van het aantal leerlingen in Castricum-West zo'n 18%.

Figuur 5: overzicht accommodaties en ontwikkelingen Castricum-West

5.6.1 Actuele ontwikkelingen in Castricum-West

Onderstaand worden de actuele ontwikkelingen rond accommodaties in Castricum-West, voor zover van toepassing, nader toegelicht.

Onderwijs en welzijn

- Basisschool Paulus neemt een nieuw schoolgebouw in gebruik. Het is een brede school met een Peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang.
Beoogde planning: gerealiseerd
- Het Clusiuscollege bouwt een gymzaal bij haar school. Dit maakt geen onderdeel uit van gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar dit leidt er wel toe dat minder gebruik gemaakt zal worden van bestaande gemeentelijke gymfaciliteiten.
Beoogde planning: gerealiseerd 2013/2014
- De volksuniversiteit heeft recent haar activiteiten in Castricum gestaakt, ervaart teveel concurrentie van het Bonhoeffer College (plusactiviteiten)

Welzijn en cultuur

- Toonbeeld en Stichting Omroep Castricum verhuizen naar het nieuw te bouwen Nieuw Geesterhage. Het gebouw aan de Jan van Nassastraat wordt door projectontwikkelaar herontwikkeld⁸.
Beoogde planning: gerealiseerd medio 2016
- Cultuurpodium De Bakkerij wordt uitgebreid tot een multifunctioneel culturele accommodatie op basis van een provinciale subsidie. .
Beoogde planning: eind 2013
- Het Rode Kruis heeft per medio 2012 de huur opgezegd van het gebouw aan de Van Speyckkade om een pand te betrekken aan het Kooiplein (voormalige locatie volksuniversiteit).
Door deze toevallige omstandigheid kon het leegkomende pand worden aangeboden aan de Tafel Tennis Vereniging Castricum (TTVC), die tot die tijd noodgedwongen gebruik moest maken van verschillende zalen op verschillende locaties. Het pand is tijdelijk om niet aan de TTVC ter beschikking gesteld. De huursom die het Rode Kruis aan de gemeente betaalde voor dit pand bedroeg € 16.000.
Het voormalige Rode Kruisgebouw is een inbreidingslocatie in het Masterplan Inbreidingen en komt vrij zodra TTVC haar nieuwbouw heeft gerealiseerd.

Cultuur en recreatie

- In samenwerking met de provincie Noord-Holland wordt een Provinciaal Archeologisch Informatie Centrum (AIC) ontwikkeld aan De Zanderij, wat een

---

⁸ De ontwikkeling van Nieuw-Geesterhage kent al een lange voorgeschiedenis en het ruimtelijk programma wordt naarmate de tijd verstrijkt steeds verder aangepast op het mogelijke investeringsvolume. Wij adviseren zeer kritisch te zijn naar de exploitatiebaarheid van het te realiseren sociaal/maatschappelijke gedeelte.

aanvullende ontmoetingsfunctie in dit gebied oplevert. Dit heeft geen directe consequenties voor de gemeentelijke accommodaties.

Beoogde planning: gerealiseerd 2013/2014

Sport

- Voetbalvereniging Vitesse werkt aan een breed georiënteerd samenwerkingsverband om meer maatschappelijke partijen aan sportpark De Puikman te binden. Onder andere kinderopvang, fitness & beweging (inclusief fysio) en huiswerkbegeleiding wordt op het park aangeboden. De doelstelling is dat de partijen elkaar versterken en dat het gebruik van de voorzieningen geoptimaliseerd wordt. Een verdere verbreding naar bijvoorbeeld oudere doelgroepen is een optie die wordt onderzocht. Er is een volledig visieplan met inhoudelijk en ruimtelijk concept aangeboden aan de gemeente.

5.6.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Castricum-West

Tijdens de meedenkavond in Castricum-West is een aantal concrete knelpunten danwel aandachtspunten aangegeven vanuit het maatschappelijke veld. De volgende knelpunten zijn benoemd:

- Toonbeeld en Stichting Omroep Castricum zijn gehuisvest in een gedateerd gebouw wat functioneel, maar bovenal technisch is verouderd. Beide organisaties maken onderdeel uit van de planvorming voor Nieuw-Geesterhage, een initiatief wat al vele jaren wacht op definitieve besluitvorming en realisatie. Omdat een nieuw gebouw in het verschiet ligt is al jaren het onderhoud op de locatie aan de Jan van Nassaustraat tot een minimum beperkt. Een situatie die niet veel langer houdbaar meer is;
- De kerkorganisaties hebben te maken met veel beschikbare capaciteit aan ruimten met verschillende functionaliteiten en gebruiksmogelijkheden. Om deze, vaak historische (en zelfs monumentale), gebouwen te kunnen behouden is het van belang de exploitatie te optimaliseren;
- Vrijwilligersorganisaties worden geconfronteerd met het feit dat het steeds moeilijker wordt om voldoende vrijwilligers te vinden die zich inzetten voor de betreffende vereniging of club, ook voor wat betreft het beheer en exploitatie van (eigen) accommodaties;
- De definitieve planvorming voor het samenwerkingsverband op De Puikman is afhankelijk van besluitvorming over de ondertunneling van het spoor. Meer organisaties geven aan dat de doorsnijding van Castricum door het spoor een behoorlijke barrière vormt voor veel, met name kwetsbaardere, doelgroepen;
- Het gebouw van bioscoop Corso is gedateerd, hoewel technisch prima in orde. Met name qua toegankelijkheid en functionaliteit zou het gebouw flink gemoderniseerd moeten worden en dat is op de huidige locatie niet haalbaar.
- Jongeren centrum Discovery bestaat uit één grote ruimte wat in de exploitatie lastig wordt ervaren omdat het praktisch onmogelijk is om tegelijkertijd verschillende doelgroepen van dit pand gebruik te laten maken. Het gevolg is dat maar een beperkt deel van de totale doelgroep wordt bereikt en daarmee kent de accommodatie een monofunctioneel karakter;

- Er is onvoldoende zicht op vraag naar en aanbod van ruimten voor (maatschappelijke) activiteiten, zodat veel kansen onbenut blijven.

5.6.3 Mogelijke ontwikkelingen op termijn in Castricum-West

Onderwijs en welzijn

- In relatie tot het teruglopend aantal leerlingen in Castricum-West en het realiseren van een eigen gymzaal door Clusius College dient nader te worden onderzocht of opheffing van één gemeentelijke gymzaal in Castricum-West mogelijk is. Ook de situatie in Bakkum en Castricum-Oost dient hierin betrokken te worden.
- Het is te verwachten dat peuterspeelzalen niet meer als zelfstandige organisaties zullen blijven bestaan: ofwel ondergebracht bij schoolbesturen ofwel bij kinderopvangorganisaties. De (niet officiële) PSZ 'De Springplank' dient dan ook nadrukkelijk te worden betrokken bij de planvorming voor schoollocaties in Castricum-Oost

Beoogde planning: eerste fase reshuffling schoollocaties Castricum-Oost voor 2015

Welzijn en cultuur

- Het (vml. Rode Kruis) gebouw aan de Van Speyckkade is een beoogde inbreidingslocatie en is als noodvoorziening tijdelijk in gebruik door TTVC. Zodra de nieuwbouw van TTVC is gerealiseerd komt de locatie aan de Van Speyckkade vrij. De strategie voor deze locatie dient nader te worden uitgewerkt.

Beoogde planning: planning afhankelijk van voortgang nieuwbouw TTVC

- De effectiviteit van een eigen accommodatie voor jongerenactiviteiten dient nader te worden onderzocht. In relatie tot de tijdelijke beschikbaarheid van het voormalig schoolgebouw aan de Molenweid dient nader bekeken te worden of een eventuele ingreep in accommodatie Discovery noodzakelijk is.

Beoogde planning: planning koppelen aan ontwikkeling Nieuw-Geesterhage en beschikbaarheid pand 'Molenweid'

Cultuur en recreatie

- Projecten met een regionale uitstraling kunnen een belangrijke drager zijn voor allerlei sociaal maatschappelijke voorzieningen. Veelal ondersteund door andere geldstromen. Het Archeologisch Informatie Centrum is zo'n voorziening.

Beoogde planning: verkenning mogelijkheden vóór verdere planontwikkelingen 2013

5.6.4 Aansluiting op trends en specifieke beleiduitgangspunten:

Voorgestelde bewegingen in accommodaties bieden antwoord op ontwikkelingen/trends:

- demografische ontwikkelingen in Castricum-West
- ontwikkeling PSZ: het ligt in de lijn der verwachting dat peuterspeelzalen niet meer als zelfstandige voorzieningen zullen blijven

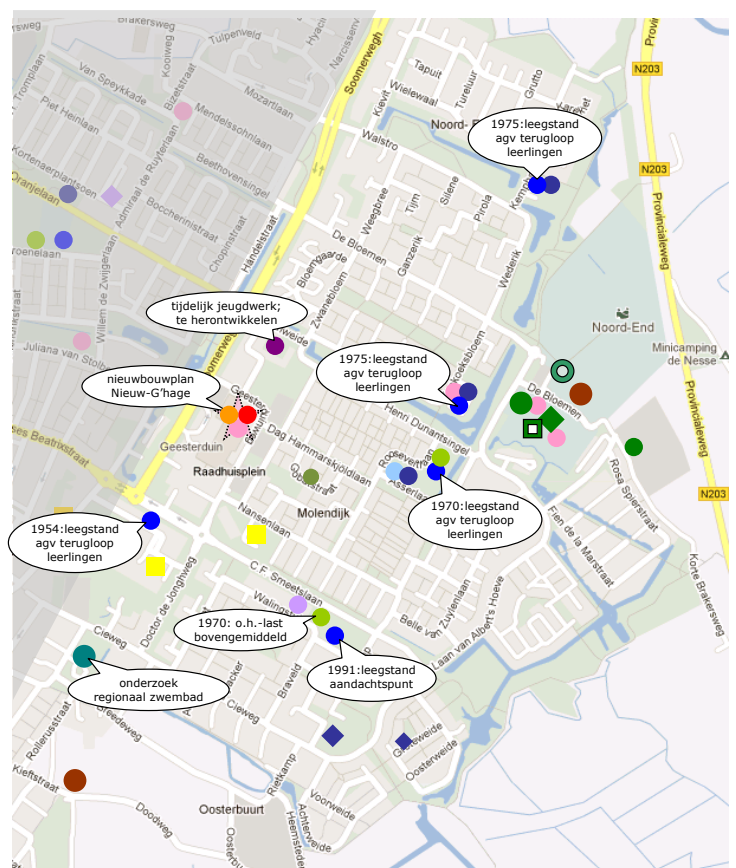
bestaan, maar worden ondergebracht bij ofwel schoolbesturen ofwel kinderopvang organisaties

Voorgestelde bewegingen in accommodaties sluit aan bij beleiduitgangspunten:

- verder bij elkaar brengen van maatschappelijke functies om efficiënter te werken maar ook om kruisbestuiving te realiseren
- realiseren van stimulerende ontmoetingsplekken in de kern
- de reeds gerealiseerde BSO op sportpark De Puikman speelt in op het verbeteren van de fysieke infrastructuur voor verbinding sport en onderwijs

5.7 Castricum-Oost

- VO scholen Bonhoeffer College en J.P. Thijssse
- Basisscholen Augustinus, De Klimop, Montessori, De Toermalijn en Visser 't Hooft
- PSZ 't Drempeltje, BSO Het Vossenhol en KDV Het Zandkasteel
- BSO Visser 't Hooft en BSO Montessori
- EHBO afdeling Castricum
- ◆ KDV De Vuurtoren en Merade kinderopvang
- Gymzalen Roosenveltlaan en Walingstuijn
- Locatie Gobatstraat TTVC
- St. Wergroep Castricum en toneelvereniging Pancratius
- Bibliotheek Castricum en Speel-o-theek
- Geesterhage: eerste lijnzorg en welzijn
- SWC: tijdelijke activiteiten Jongerenwerk
- Sportaccommodatie De Bloemen en Korfbalvereniging Helios
- Muziekvereniging De Molenwiek
- De meergroep (reïntegratie, sociaal werk) huur
- ◆ Schietvereniging De Vrijheid
- Sportcentrum Berg en Bal
- Serviceflat Sans Souci en WZC de Boorgaert
- Sportpark Noord-End en FC Castricum

Figuur 6: overzicht accommodaties en ontwikkelingen Castricum-Oost

Castricum-Oost is een kern met zo'n 8.850 inwoners. Hier is de 'vergrijzing' en 'ontgroening' van de bevolking al in de afgelopen jaren sterk ingezet en de verwachting is dat deze trend zich de komende jaren verder zal voortzetten.

Bevolkingsontwikkeling Castricum-Oost	2000	2006	2008	2010	2011	% verschil 2011-2000
Bevolking totaal	8.845	9.125	8.955	8.875	8.845	0%
Bevolking lft. -24 jaar	2.640	2.615	2.530	2.520	2.495	-5%
Bevolking lft. 65+ jaar	1.135	1.525	1.680	1.810	1.865	64%

Bron: Primos 2011

Deze verwachting wordt ondersteund door de prognosecijfers van het aantal leerlingen in het basisonderwijs in Castricum-Oost: een daling van bijna 40% tot 2025. In het IHP onderwijshuisvesting is Castricum-Oost dan ook een belangrijk aandachtspunt.

5.7.1 Actuele ontwikkelingen in Castricum-Oost

Onderstaand worden aandachtspunten bij accommodaties in Castricum-Oost, voor zover van toepassing, nader toegelicht.

Welzijn

- Voor het voorzieningencluster Nieuw-Geesterhage wordt gewerkt aan een renovatie-/nieuwbouwplan. De planontwikkeling is belegd bij een ontwikkelaar waarbij naast nieuwbouw voor Nieuw-Geesterhage ook een aantal locaties is betrokken ten behoeve van herontwikkeling die thans door maatschappelijke organisaties in gebruik zijn. Uitgangspunt voor de gemeente is dat de maatschappelijke organisaties op basis van hun huidige huisvestingslasten gebruik kunnen maken van het vernieuwde voorzieningencluster. Eigenaren van het huidige cluster zijn: Viva Zorggroep en Kennemer Wonen. De ontwikkelaar zal eigenaar worden van het nieuwbouwgedeelte, waarin onder andere Toonbeeld en SOC nieuwbouw krijgen en waarin een groot aantal kleinere maatschappelijke organisaties ruimte kunnen gebruiken voor activiteiten.

Beoogde planning: vaststellen bestemmingsplan eind 2013, oplevering medio 2016

- Het oude schoolgebouw aan de Molenweid is zo'n locatie die na realisatie van de (ver)nieuwbouw van Nieuw-Geesterhage zal worden herontwikkeld. Deze is thans tijdelijk in gebruik door jeugdwerk, een extra voorziening die tijdelijk onderdak biedt aan een specifieke doelgroep jongeren. Of en waar deze activiteiten na het afstoten van deze locatie worden voortgezet is (vooralnog) niet concreet over beslist. Dit dient te worden gekoppeld aan het vraagstuk rond de functionaliteit van jongerencentrum 'Discovery' en de bredere (maatschappelijke) inzet van bijvoorbeeld sportcomplexen, De Bakkerij en/of VO schoolgebouwen

Beoogde planning: planning koppelen aan ontwikkeling Nieuw-Geesterhage en beschikbaarheid pand 'Molenweid' Onderwijs en welzijn
- In Castricum-Oost wordt op vijf locaties primair onderwijs aangeboden (inclusief de Augustinus). Een aantal scholen daarvan komt dicht in de buurt of zelfs onder de opheffingsnorm. In het IHP onderwijshuisvesting wordt

geadviseerd om het aantal schoollocaties in Castricum-Oost (gefaseerd) te beperken tot drie (of 2), gelet op de ontwikkeling van het leerlingaantal tot 2025. De twee schoolbesturen die hier actief zijn dienen daarvoor een concreet plan uit te werken, binnen de kaders die in het IHP zijn gesteld. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het realiseren van brede scholen. Het realiseren van een ontmoetingsplek voor omwonenden zal onderdeel uitmaken van deze verbreding.

Beoogde planning: besluitvorming over IHP onderwijshuisvesting in juni 2012, uitwerking plan eerste fase eerste helft 2013

Sport

Tafeltennisvereniging TTVC heeft een vergunning gekregen om op haar oude locatie een nieuwe clubaccommodatie te bouwen, ter vervanging van haar clubgebouw wat door brand werd verwoest.

Beoogde planning: in gebruik name nieuw clubgebouw 2013/2014

5.7.2 Knelpunten ten aanzien van accommodaties in Castricum-Oost

Tijdens de meedenkavond in Castricum-Oost is een aantal concrete knelpunten danwel aandachtspunten aangegeven vanuit het maatschappelijke veld. De volgende knelpunten zijn benoemd:

- Het groeiend aantal ouderen en het risico van sociaal isolement is een aandachtspunt. Ouderen vragen wijkgericht aanbod van ontmoetingsplekken en die zijn niet altijd vindbaar of beschikbaar;
- Stichting Welzijn Castricum houdt kantoor in Geesterhage, maar is voor haar activiteiten vooral aangewezen op accommodaties door heel Castricum. Dat vergt veel organisatie, maar anderzijds leidt dat ook weer tot nieuwe en creatieve oplossingen. Inzicht in beschikbare accommodaties en de functionaliteit ontbreekt bij veel betrokkenen in het maatschappelijk veld;
- Door de verschillende beheer- en eigendomsvormen en subsidiestromen, is er een behoorlijk verschil in tariefstelling bij verschillende accommodaties. Dat is al snel een barrière voor organisaties die activiteiten organiseren. Maar aanbieders geven juist aan dat tarieven niet per sé vast staan en afgestemd kunnen worden indien dit op bijvoorbeeld exploitatietechnisch gunstige tijdstippen plaatsvindt. Conclusie: men heeft te weinig inzicht in de mogelijkheden en soms ontbreekt het aan 'ondernemerschap';
- De verschillende beheer- en eigendomsvarianten kunnen anderzijds leiden tot ongewenste en/of oneerlijke concurrentie tussen maatschappelijk relevante voorzieningen. Het is van belang om hier op een (juridisch, sociaal en economisch) juiste manier mee om te gaan;
- De ontwikkeling van Nieuw-Geesterhage is al ver uitgelopen. Van belang is dat actuele ontwikkelingen worden meegenomen;
- De bibliotheek beschikt momenteel over ongeveer 1.200 m² en kan naar aanleiding van huidige ontwikkelingen en inzichten terug naar 900 m². Bovendien beschikt de bibliotheek over een grote activiteitenruimte die vaak leeg staat, wat kansen biedt voor verdergaande optimalisering;

- Zwembad de Witte Brug is een goed bezochte voorziening die op dit moment in prima conditie verkeert. Echter, het technisch onderhoud van het bad is de laatste jaren geminimaliseerd met het oog op een nieuw bad in 2015. Er hangt een investeringsnoodzaak van zo'n €1,4 miljoen boven de lucht die geëffectueerd moet worden indien geen nieuwbouw wordt gerealiseerd en deze voorziening dient te worden voortgezet.

5.7.3 Mogelijke ontwikkelingen op termijn in Castricum-Oost

Welzijn en cultuur

- Onderzocht wordt op welke wijze de overcapaciteit in de huisvesting van de bibliotheek kan worden benut .
Beoogde planning: 2013
- Het signaal van de bibliotheek dat zij ongeveer 300m² overcapaciteit heeft en beschikt over een grote zaal die veel te weinig wordt benut, dient te worden gezien in het licht van de ontwikkeling van Nieuw-Geesterhage (N-G).
Beoogde planning: gekoppeld aan verdere planvorming N-G

Onderwijs en welzijn

- In relatie tot de beperking van het aantal schoollocaties, dient tevens kritisch gekeken te worden naar het in stand houden van de gymzalen in Castricum-Oost. Naast de twee gymzalen bij basisscholen, kan en wordt tevens gebruik gemaakt van ruimte in sporthal De Bloemen. Beide gymzalen zijn inmiddels meer dan 40 jaar oud en de gymzaal aan de Walingstuin kent bovendien relatief hoge onderhoudslasten (bovengemiddeld). Dit vraagstuk dient in nauwe samenhang met de planvorming voor de onderwijshuisvesting te worden uitgewerkt. Eventuele kostbare ingrepen in de gymvoorzieningen voor die tijd dienen kritisch tegen het licht te worden gehouden.
Beoogde planning: planning gekoppeld aan planvorming onderwijshuisvesting en in relatie tot noodzakelijke investeringen in de gymvoorzieningen

Sport (zwembad)

- Er is door de gemeenten Bergen, Castricum en Heiloo gezamenlijk een onderzoek gestart naar de mogelijkheid om een regionaal (binnen)zwembad te realiseren. Nadat de gemeente Bergen, Castricum en Heiloo opdracht hadden gegeven voor een haalbaarheidsonderzoek naar een regionale zwemvoorziening, besloot Bergen uit dit gezamenlijke initiatief te stappen. Vervolgens hebben Castricum en Heiloo besloten opdracht te geven voor een haalbaarheidsonderzoek naar een zwemvoorziening voor beide gemeenten. Het onderzoeksrapport is opgeleverd en de besluitvorming in de raad (en over het vervolgtraject) wordt in het eerste kwartaal van 2013 verwacht. Het regionale zwembad zou ter vervanging moeten zijn van zwembad De Witte Brug in Castricum. Op basis van resultaten uit dit onderzoek en de besluitvorming daarover binnen de twee gemeenten, wordt binnen de gemeente Castricum het toekomstscenario voor De Witte Brug gedefinieerd. Tot die tijd wordt het minimaal noodzakelijke gedaan om De Witte Brug operationeel te houden.

Mogelijk wordt tevens de combinatie van het nieuwe zwembad met een sporthal onderzocht, met name vanwege de grote investeringen die noodzakelijk geacht worden voor sporthal d'Enterij in Limmen en vanwege de nieuwe beheersituatie van d'Enterij per 1 augustus 2012 (beheer sporthal d'Enterij door Stichting Zwembad De Witte Brug). Het realiseren van een dergelijke gecombineerde voorziening mag niet ten koste gaan van de beschikbaarheid en de bereikbaarheid voor het onderwijs (met name in Limmen). Besluitvorming hierover zal gebaseerd moeten zijn op onderzoek naar de functionele en technische toestand van de mogelijk hierbij te betrekken sportvoorzieningen.

Beoogde planning: besluitvorming t.a.v. zwembad eerste kwartaal 2013

5.7.4 Aansluiting op trends en specifieke beleiduitgangspunten:

Voorgestelde bewegingen in accommodaties bieden antwoord op ontwikkelingen/trends:

- demografische ontwikkelingen in Castricum-Oost
- verbreding van maatschappelijke functies

Voorgestelde bewegingen in accommodaties sluiten aan bij beleidsuitgangspunten:

- verder bij elkaar brengen van maatschappelijke functies om efficiënter te werken maar ook om kruisbestuiving te realiseren
- realiseren van stimulerende ontmoetingsplekken in de kern

6 Financiële analyse accommodaties en ontwikkelingen

6.1 Inleiding

In de bijlage is per kern een overzicht opgenomen waarin per accommodatie de jaarlijkse kosten voor de gemeente zijn weergegeven. Naast de jaarlasten die betrekking hebben op de in stand houding en exploitatie van de accommodaties, zijn ook subsidies opgenomen die de gemeente aan specifieke activiteiten uitkeert. Voor sporthallen zijn dit exploitatiebijdragen en huurkosten voor de gemeente ten behoeve van haar verantwoordelijkheid voor gymnastiekonderwijs. Bij de bibliotheek gaat het om subsidies die zowel op de huisvesting van de bibliotheek als op de primaire taakstelling van de bibliotheek betrekking heeft.

Het inzicht is nog niet 100% volledig maar geeft wel een goed beeld waar kosten zitten voor de gemeente. Een deel van de cijfers betreffen gerealiseerde bedragen in 2011 en een deel betreffen geprognosticeerde cijfers voor 2012. Het gaat echter om het totaalbeeld meer dan om de individuele cijfers. De kosten gebonden aan accommodaties staan verspreid over verschillende kostensoorten in de begroting en hebben betrekking op verschillende afdelingen, wat het inzicht in totale kosten vertroebelt. Het geboden inzicht in de bijlage zien wij als eerste aanzet om de kosten die gemoeid zijn met de diverse voorzieningen scherper in beeld te krijgen. Alle betreffende afdelingen zijn betrokken geweest bij het opstellen van dit beeld.

6.2 Financieel beeld gemeente Castricum

In onderstaande tabel is het totale resultaat voor de gemeente Castricum weergegeven, verdeeld naar onderwijs, sport en overig (welzijn, cultuur, zorg, etcetera).

Gemeente Castricum	saldo kosten-opbrengsten accommodaties		subsidies		totaal		per inwoner				
onderwijs	€	2.546.073	70%	€	-	0%	€	2.546.073	37%	€	74
gym	€	224.401	6%	€	-	0%	€	224.401	3%	€	7
binnensport	€	136.746	4%	€	201.311	6%	€	338.057	5%	€	10
buitensport	€	626.544	17%	€	-	0%	€	626.544	9%	€	18
zwembaden	€	36.378	1%	€	550.930	17%	€	587.308	8%	€	17
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€	58.304	2%	€	2.568.716	77%	€	2.627.020	38%	€	76
totaal gemeente Castricum	€	3.628.446	100%	€	3.320.957	100%	€	6.949.403	100%	€	202
per inwoner	34.450	€	105	€	96	€	202				

Tabel 1: totale lasten maatschappelijke voorzieningen gemeente Castricum

De grootste accommodatiekosten hebben betrekking op de gemeentelijke taakstelling ten behoeve van onderwijshuisvesting (scholen en gymzalen) en op de kosten voor (binnen- en buiten-)sportaccommodaties. Voor onderwijs bestaan de jaarlijkse lasten alleen uit accommodatiegerelateerde kosten. Bij de sportaccommodaties zijn de exploitatiebijdragen die gemeente Castricum aan de exploitanten jaarlijks betaalt als subsidies opgenomen. In het financieel overzicht

zijn de subsidielasten voor de gemeente voor jeugdleden bij verenigingen nog niet meegenomen, maar in het algemeen kan gesteld worden dat de accommodatiegerelateerde kosten ongeveer gelijkwaardig zijn aan de subsidiekosten (exploitatiebijdragen) bij het totaal van de sportaccommodaties.

De restcategorie met welzijn- en zorgfuncties heeft zeer beperkte jaarlijkse accommodatiekosten voor de gemeente: ongeveer 2% van het geheel. In die categorie is echter de gemeentelijke subsidiëring juist weer aanzienlijk hoger. De mate waarin de gemeente betrokkenheid heeft bij eigendom, beheer en exploitatie van huisvesting voor deze voorzieningen is in feite beperkt.

De gemeentelijke betrokkenheid bij de accommodaties betreft in veel gevallen erfpachtconstructies (grond en gebouwen). Aan grond worden door gemeente Castricum geen kosten toegerekend in de vorm van rentelasten over de grondwaarde. Aan gebouwen worden bij de erfpachtsituaties ook geen kapitaal- en exploitatielasten of administratieve lasten voor de gemeente toegerekend. De erfpachtsummen zijn zeer laag en dekken zelfs de administratieve lasten niet af. Bovendien is de vraag wat er gebeurt indien een gebouw aan vervanging toe is. Het is niet zeker dat alle gemeentelijke lasten voor de accommodaties (gebouwen en terreinen) volledig in beeld zijn. Er kunnen vraagtekens gezet worden bij veel van de 'groene' cijfers (positieve saldo's accommodaties).

Voorzieningen kern en voorzieningen gemeentebreed

Binnen het totale voorzieningenaanbod is onderscheid te maken tussen voorzieningen die faciliterend zijn voor de betreffende (dorps)kern en voorzieningen die een meer gemeentebrede functie hebben. Zo is voortgezet onderwijs een gemeentebrede functie, terwijl primair onderwijs meer kerngebonden is. Een sporthal is in feite een gemeentebrede functie, maar in de gemeente Castricum heeft elk dorp (Castricum, Limmen, Akersloot) een eigen sporthal.

Indien het financiële totaalbeeld voor de gemeente Castricum wordt gecorrigeerd door de gemeentebrede functies niet in de doorrekening mee te tellen, dan ontstaat het beeld zoals weergegeven in tabel 2. De bedragen per inwoner zijn derhalve gemiddelden voor (dorps)kern gebonden voorzieningen (inclusief de sporthallen).

Gemeente Castricum gecorrigeerd	saldo kosten-opbrengsten accommodaties		subsidies		totaal		per inwoner
onderwijs	€ 1.674.272	62%	€ -	0%	€ 1.674.272	34%	€ 49
gym	€ 224.401	8%	€ -	0%	€ 224.401	5%	€ 7
binnensport	€ 136.746	5%	€ 201.311	9%	€ 338.057	7%	€ 10
buitensport	€ 626.544	23%	€ -	0%	€ 626.544	13%	€ 18
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€ 58.304	2%	€ 1.986.148	91%	€ 2.044.452	42%	€ 59
gemeentebrede voorzieningen*	€ 908.179	-	€ 1.133.498	-	€ 2.041.677	-	-
totaal Castricum kern	€ 2.720.267	100%	€ 2.187.459	100%	€ 4.907.726	100%	€ 142
per inwoner	34.450	79	63	142			

* voorgezet onderwijs, zwembad, centrum jeugd en gezin, speel-o-theek, algemeen maatschappelijk werk

Tabel 2: totale lasten maatschappelijke voorzieningen gemeente Castricum, met correctie naar gemeentebrede voorzieningen

Eenduidig beleid bij gebruik gemeentelijke accommodaties

Binnen de gemeente bestaan verschillende regimes voor het in gebruik geven van accommodaties. Het zijn veelal historisch gegroeide situaties.

Gebruik van grond

Bij buitensportaccommodaties en culturele (museale) voorzieningen is de grond veelal in eigendom van de gemeente. De grond wordt dan tegen een geringe som in erfpacht uitgegeven of verhuurd aan verenigingen, of om niet in gebruik gegeven. In sommige gevallen is de grond eigendom van een derde partij en dan wordt de grond door de gemeente gepacht om vervolgens in gebruik te geven aan een vereniging. Ten behoeve van verenigings-/clubgebouwen is een recht van opstal gevestigd op de grond, ook hier wordt een geringe vergoeding voor berekend (€ 0,45 per m²).

Gebruik gemeentelijke sportvelden

In veel gevallen zijn de sportvelden in eigendom en beheer bij de gemeente. De verenigingen betalen een maandelijkse (of jaarlijkse) huursom. De huurtarieven voor velden worden jaarlijks vastgesteld en zijn gespecificeerd naar type (sport, kunstgras, wedstrijd, training, jeugd, etcetera). De huurtarieven zijn niet volledig kostendekkend.

Gebruik gemeentelijke gebouwen

Bij het in gebruik geven van gemeentelijke gebouwen, komen we twee verschillende contractvormen tegen: verhuur van gebouwen of in erfpacht geven van gebouwen. In geval erfpacht gebouw is de contractant (gebruiker) zelf volledig verantwoordelijk voor de zakelijke lasten, exploitatie en beheer van het gebouw. In geval van verhuur is de gemeente verantwoordelijk voor het eigenarendeel van het beheer (in stand houding en zakelijke lasten). Erfpachtsommen zijn voor alle betreffende gebouwen laag maar gelijk (€ 45,40 per m² bvo), terwijl huursommen zeer divers zijn.

Gebruik schoolgebouwen

Bij gebruik van schoolgebouwen door derden, dient onderscheid te worden gemaakt naar maatschappelijk gebruik (medegebruik) en commercieel gebruik (verhuur). In beide gevallen dient het schoolbestuur afspraken te maken over doorbelasting van kosten naar de gebruiker. Echter, in geval van verhuur dient tevens een vergoeding voor zakelijke lasten aan de gemeente te worden afgedragen. Buitenschoolse opvang (BSO) is in principe zo'n commerciële functie waar sprake zou moeten zijn van verhuur. In de gemeente Castricum zijn in totaal tien BSO voorzieningen, waarvan er vijf in scholen en één op een sportpark zijn ingericht, soms door een school zelf en soms door een commerciële organisatie. In deze zes gevallen gaat geen vergoeding naar de gemeente. In één geval gaat het om een huursituatie in een gemeentelijke accommodatie, waarbij

de gemeente huur ontvangt (niet herleid is overigens wat de kosten van die accommodatie zijn voor de gemeente). In de drie overige gevallen gaat het om commerciële BSO aanbieders die over een eigen (koop of huur) accommodatie beschikken. In de nieuwe verordening onderwijshuisvesting wordt dit uitgewerkt.

Jaarlijkse lasten versus kosten

De gemeente werkt op basis van jaarlijkse (begrotings)lasten en inkomsten. Bij het bepalen van gemeentelijke kosten voor accommodaties wordt niet gekeken naar zogenaamde 'life-cycle' kosten, maar naar actuele kosten. Dat leidt ertoe dat nieuwe gebouwen hoge lasten met zich meebrengen, terwijl oude gebouwen veelal lage gemeentelijke lasten hebben als gevolg van lineaire afschrijving. Die systematiek houdt derhalve geen rekening met renovatie of vervanging. De weging van kosten versus opbrengsten bij de verschillende accommodaties dient dan ook rekening te houden met deze context. Een gebouw wat nu op papier positief rendeert als gevolg van lage (kapitaal)lasten voor de gemeente, kan na noodzakelijke vervanging of renovatie immers een negatief exploitatiesaldo opleveren.

6.3 Analyse Akersloot

6.3.1 Algemeen

In onderstaand overzicht zijn de totale kosten die gemoeid zijn met de in stand houding en gebruik van accommodaties weergegeven. Het saldo kosten-opbrengsten, direct gerelateerd aan binnensport, is relatief hoog. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt door het relatief recente bouwjaar van sporthal De Lelie (meer dan de helft van het resultaat). Daardoor zijn ook de kosten per inwoner relatief hoog.

Akersloot	saldo kosten-opbrengsten accommodaties		subsidies		totaal		per inwoner
onderwijs	€	270.465 47%	€	- 0%	€	270.465 32%	€ 55
gym	€	35.650 6%	€	- 0%	€	35.650 4%	€ 7
binnensport	€	111.652 20%	€	69.500 24%	€	181.152 21%	€ 37
buitensport	€	120.759 21%	€	- 0%	€	120.759 14%	€ 25
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€	33.638 6%	€	216.178 76%	€	249.816 29%	€ 51
gemeentebrede voorzieningen*	€	- -	€	- -	€	- -	-
totaal Akersloot	€	572.163 100%	€	285.678 100%	€	857.841 100%	€ 175
per inwoner	4.900 €	117	€	58	€	175	

* voorgezet onderwijs, zwembad, centrum jeugd en gezin, speel-o-theek, algemeen maatschappelijk werk

Tabel 3: totale lasten maatschappelijke voorzieningen (dorps)kern Akersloot

6.3.2 Financiële consequenties van actuele bewegingen in Akersloot

In tabel 4 zijn de financiële consequenties van actuele ontwikkelingen rond de accommodaties in Akersloot weergegeven. Enerzijds brengen de beschreven projecten nieuwe kapitaal- en exploitatielasten met zich mee, maar anderzijds betekent dit ook dat bestaande lasten vrijvallen. De meeste impact heeft de verschuivingen binnen de onderwijslocaties. Deze zijn in principe reeds vertaald in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, waaruit ook de dekking is afgehecht.

De totaal reeds in gang gezette bewegingen in Akersloot leiden tot een extra beslag op de gemeentelijke begroting, maar zoals te zien neemt dat ook weer af in de tijd. Het resultaat is een betere benutting van accommodaties. Een eventuele verkoopopbrengst van de Beatrixlaan is niet meegerekend in de berekening.

Akersloot	investering	jaarlast 2012	jaarlast 2013	jaarlast 2014	jaarlast 2015	jaarlast 2016
Kosten						
Investering inpassing Peuterbeuk in Rembrandt (afschrijven over 10 jaar)	€ 110.000	€ 15.950	€ 15.455	€ 14.960	€ 14.465	€ 13.970
Investering inpassing Jacobus in Johannes/Lelie (afschrijven over 20 jaar)	€ 400.000	€ 38.000	€ 37.100	€ 36.200	€ 35.300	€ 34.400
Investering inpassing Antoniussschool - locatie Oosthoek in locatie Kerklaan 11 (afschrijven over 20 jaar)*	€ 204.000	€ -	€ 19.380	€ 18.921	€ 18.462	€ 18.003
<i>Komende 9 jaar. Er dient in relatie tot deze prognose een integraal renovatieplan te worden gemaakt</i>						
Opbrengsten						
Vrijval kapitaallasten en exploitatielasten (PSZ) Beatrixlaan 1		€ 1.650	€ 1.650	€ 1.650	€ 1.650	€ 1.650
Vrijval huur- en exploitatielasten Antonius - locatie Oosthoek Limmen			€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000
Huuroopbrengsten verplaatsing KDV Pinkeltje naar schoolgebouw			PM	PM	PM	PM
Residuele opbrengst gemeente herontwikkeling/verkoop Beatrixlaan 1	PM					
Resultaat jaarlasten gemeente	€	€ 52.300-	€ 22.285-	€ 20.431-	€ 18.577-	€ 16.723-
Eénmalige kosten/opbrengsten gemeentebegroting	PM					

Tabel 4: begrotingseffecten 2012 - 2016 van bewegingen in accommodaties Akersloot

Naast de reeds in gang gezette bewegingen, is in Akersloot nog een aantal mogelijke keuzes op termijn te maken:

- De benutting van het gebouw “Het Kruispunt” is momenteel niet optimaal. Onderzoeken of het mogelijk is om de benutting te intensiveren door bijvoorbeeld zorgactiviteiten daar een plek te geven.
Indicatieve jaarlijkse besparing: PM
- De effectiviteit van jongerencentrum Storeyclub in De Toekomst dient nader onderzocht te worden. Het onderbrengen van jongerenactiviteiten in andere accommodaties kan het bereik van de doelgroep mogelijk vergroten en biedt meer diversiteit. Bovendien kan de benutting van andere accommodaties daarmee worden verbeterd. Kansen liggen bij sporthal De Lelie en bijvoorbeeld bij de sportverenigingen.
Indicatieve jaarlijkse (maximale) besparing: € 22.000⁹
- Ontwikkelen van een gezamenlijke visie door de voetbalvereniging en handbalvereniging in Akersloot voor het optimaliseren van de benutting van de twee buitensportaccommodaties.
Indicatieve jaarlijkse besparing: € 0
- Actief sturen op optimaliseren benutting van sporthal De Lelie
Indicatieve jaarlijkse besparing: PM
- Inrichten consultatiepunt CJG in leegstaande (of leegkomende) ruimte in onderwijsgebouw.
Indicatieve jaarlijkse (huur)opbrengsten: PM

⁹ Dit betreffen de huisvestingslasten die de gemeente nu voor deze accommodatie draagt. Daarnaast ontvangt de Storeyclub een jaarlijkse subsidie van € 20.000

6.4 Analyse Limmen

6.4.1 Algemeen

In Limmen is het aantal gemeentelijke accommodaties beperkt. Veel sociaal-maatschappelijke functies zijn gehuisvest in of maken gebruik van huisvesting van particuliere eigenaren. Huur wordt in die gevallen in de gemeentelijke subsidies verdisconteerd. De gemeentebrede voorziening betreft in dit geval het buiten zwembad.

Limmen	saldo kosten-opbrengsten accommodaties		subsidies		totaal		per inwoner
onderwijs	€	320.908 64%	€	- 0%	€	320.908 40%	€ 47
gym	€	32.327 6%	€	- 0%	€	32.327 4%	€ 5
binnensport	€	20.680 4%	€	51.811 17%	€	72.491 9%	€ 11
buitensport	€	106.858 21%	€	- 0%	€	106.858 13%	€ 15
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€	21.594 4%	€	247.941 83%	€	269.535 34%	€ 39
gemeentebrede voorzieningen*	€	- -	€	110.447 -	€	110.447 -	-
totaal Limmen	€	502.367 100%	€	299.752 100%	€	802.119 100%	€ 116
per inwoner	€	6.900	€	73	€	43	€ 116

* voortgezet onderwijs, zwembad, centrum jeugd en gezin, speel-o-theek, algemeen maatschappelijk werk

Tabel 5: totale lasten maatschappelijke voorzieningen (dorps)kern Limmen

De gemiddelde gemeentelijke uitgaven aan de maatschappelijke voorzieningen ligt in Limmen lager dan in Akersloot. Deels ligt de verklaring daarvoor in het aantal inwoners en deels in de leeftijd van accommodaties.

6.4.2 Financiële consequenties van actuele bewegingen in Limmen

In tabel 6 zijn de financiële consequenties van ontwikkelingen in (het gebruik van) de accommodaties weergegeven.

Limmen	investering	jaarlast 2012	jaarlast 2013	jaarlast 2014	jaarlast 2015	jaarlast 2016
Kosten						
Investering inpassing Pax Christi in St. Maarten (afschrijving over 20 jaar)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Investering inpassing Kleurenorkest in Pax Christi (afschrijving over 20 jaar)	€ 255.000	€ -	€ -	€ -	€ 24.225	€ 23.651
Enmalige startsubsidie doorstart zwembad Dampgeheest	€ 25.000					
Opbrengsten						
Vrijval huur- en exploitatielasten Antonius - locatie Oosthoek Limmen		<i>in overzicht Akersloot</i>				
Vrijval huur- en exploitatielasten Kleurenorkest locatie Oosthoek		€ -	€ -	€ -	€ 74.767	€ 74.767
Vrijval exploitatiebijdrage zwembad Dampgeheest		€ 110.447	€ 110.447	€ 110.447	€ 110.447	€ 110.447
Resultaat jaarlasten gemeente		€ 110.447	€ 110.447	€ 110.447	€ 160.989	€ 161.563
Eénmalige kosten/opbrengsten gemeentebegroting	€ 25.000-					

Tabel 6: begrotingseffecten 2012 - 2016 van bewegingen in accommodaties Limmen

In het IHP onderwijs is een investering voorzien van € 200.000 (maximale scenario, prijspeil 2011) voor de inpassing van het Kleurenorkest in de onderwijslocatie waar nu de Pax Christi is gehuisvest. Deze investering is voorzien in het tijdblok 2015 - 2018. In die periode wordt het mogelijk om een aantal verschuivingen in de onderwijslocaties te realiseren als gevolg van het teruglopen van het aantal leerlingen in het basisonderwijs in Limmen. Daardoor kan de huurlocatie 'Oosthoek' worden opgeheven.

De gemeente Castricum heeft reeds de stap gezet om de subsidie voor de exploitatie van het buitenbad Dampgeheest te stoppen in 2012. De gemeente biedt een eenmalige startsubsidie aan voor een particulier initiatief om de exploitatie van het bad voort te zetten.

Naast de reeds in gang gezette bewegingen, is in Limmen nog een mogelijke keuze op termijn te maken:

- Nader onderzocht kan worden of handhaven van de gymzaal aan de Hogeweg noodzakelijk is gelet op het teruglopend gebruik vanuit onderwijs en de mogelijkheden die in sporthal De Enterij aanwezig zijn om het gebruik te intensiveren.

Indicatieve jaarlijkse besparing: € 32.000

- Hoewel in deze kern niet genoemd in de meedenkavonden, geldt ook voor Limmen dat het teruglopend aantal jongeren effect heeft op de voorzieningen. Ook hier zou de effectiviteit van het jongeren centrum Conquista moeten worden gezien. In Limmen is de locatie eigendom van de stichting (Ontmoetingscentrum Conquista) in een vereniging van eigenaren constructie met de Burgerij, wat een andere Ausgangssituatie betekent. Maar ook hier dient te worden bekeken in hoeverre de gemeentelijke subsidie niet meer effect heeft indien gebruik wordt gemaakt van meer accommodaties, bijvoorbeeld sporthal De Enterij en/of de sportverenigingen.

Indicatieve jaarlijkse besparing: PM¹⁰

6.5 Analyse Bakkum

6.5.1 Algemeen

Bakkum	saldo kosten-opbrengsten accommodaties		subsidies		totaal		per inwoner
onderwijs	€ 214.163	60%	€ -	0%	€ 214.163	58%	€ 74
gym	€ 36.919	10%	€ -	0%	€ 36.919	10%	€ 13
binnensport	€ -	0%	€ -	0%	€ -	0%	€ -
buitensport	€ 105.907	30%	€ -	0%	€ 105.907	29%	€ 37
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€ 1.306	0%	€ 15.298	100%	€ 13.992	4%	€ 5
gemeentebrede voorzieningen*	€ -	-	€ -	-	€ -	-	-
totaal Bakkum	€ 355.683	100%	€ 15.298	100%	€ 370.981	100%	€ 128
per inwoner	2.900	€ 123	€ 5	€ 128			

* voorgezet onderwijs, zwembad, centrum jeugd en gezin, speel-o-theek, algemeen maatschappelijk werk

Tabel 7: totale lasten maatschappelijke voorzieningen (dorps)kern Bakkum

Bakkum is na De Woude de kleinste kern in de gemeente Castricum met ongeveer 2.900 inwoners. Aanbod en gebruik van voorzieningen is in deze kern al meer verweven met direct aangrenzende Castricum-West. Een binnensportaccommodatie (anders dan een gymzaal) is niet aanwezig in Bakkum.

¹⁰ Jongeren centrum is gehuisvest in een eigen pand, waarmee de gemeente ten aanzien van accommodatiebeleid alleen stimulerende maatregelen kan treffen op grond van haar subsidierelatie met het jongeren centrum.

Gebruik wordt gemaakt van dergelijke voorzieningen in Castricum-Oost. Dat zet de analyse van de kosten ten opzichte van kernen als Limmen en Akersloot in een ander daglicht. Kosten direct gerelateerd aan accommodaties betreffen alleen onderwijsgebouwen en sportaccommodaties.

6.5.2 Financiële consequenties bewegingen in Bakkum

In tabel 8 zijn de financiële consequenties van ontwikkelingen in (het gebruik van) de accommodaties weergegeven. Aangezien er geen begrote en of concrete plannen zijn, zijn er geen begrotingseffecten opgenomen.

Bakkum	investering	jaarlast 2012	jaarlast 2013	jaarlast 2014	jaarlast 2015	jaarlast 2016
Kosten						
Investering in verbreding gebruik gebouw basisschool Cunera (na 2020)	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Opbrengsten						
(Huur)vergoeding op basis van nadere afspraken met schoolbestuur	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Resultaat jaarlasten gemeente						
Eénmalige kosten/opbrengsten gemeentebegroting	PM	PM	PM	PM	PM	PM

Tabel 8: begrotingseffecten 2012 - 2016 van bewegingen in accommodaties Bakkum

In Bakkum zijn op de korte en middellange termijn geen aanpassingen voorzien in accommodaties die effect hebben op de gemeentelijke begroting. De pilot 'kern- en wijkgericht werken' die de gemeente in Bakkum start geeft mogelijk nieuwe inzichten in de behoefte aan ruimte voor ontmoeting of activiteiten gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van buurten en wijken. Vooralsnog zijn voldoende mogelijkheden binnen gemeentelijke of door de gemeente gesubsidieerde voorzieningen of binnen meer particulier gefinancierde voorzieningen om hier invulling aan te geven.

In het IHP onderwijs is aangegeven dat verwacht wordt dat rond 2021 in basisschool Cunera meer dan 10% normatieve leegstand ontstaat als gevolg van het teruglopen van het aantal leerlingen. Tegen die tijd dient nader onderzocht te worden in hoeverre het mogelijk is om breder maatschappelijk invulling te geven aan de ruimte die daarmee ontstaat. Mogelijk dat vanuit de pilot 'kern- en wijkgericht werken' hiervoor richtinggevende ideeën worden aandragen.

6.6 Analyse Castricum-West

6.6.1 Algemeen

Castricum-West	saldo kosten-opbrengsten accommodaties		subsidies		totaal		per inwoner				
onderwijs	€	421.545	64%	€	-	0%	€	421.545	40%	€	39
gym	€	57.440	9%	€	-	0%	€	57.440	5%	€	5
binnensport	€	-	0%	€	-	0%	€	-	0%	€	-
buitensport	€	173.100	26%	€	-	0%	€	173.100	16%	€	16
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€	4.754	1%	€	393.725	100%	€	398.479	38%	€	37
<i>gemeentebrede voorzieningen*</i>	€	-	-	€	-	-	€	-	-	-	-
totaal Castricum-West	€	656.838	100%	€	393.725	100%	€	1.050.563	100%	€	96
per inwoner	10.900	€	60	€	36	€	96				

* voortgezet onderwijs, zwembad, centrum jeugd en gezin, speel-o-theek, algemeen maatschappelijk werk

Tabel 9: totale lasten maatschappelijke voorzieningen (dorps)kern Castricum-West

Ook bij Castricum-West geldt dat de grenzen met Castricum-Oost en Bakkum voor wat betreft aanbod en gebruik van voorzieningen in de praktijk niet aanwezig zijn. In Castricum-West is geen aanbod van binnensportfaciliteiten anders dan gymzalen (primair ten behoeve van onderwijs). Bij onderwijs is de locatie van de Augustinus niet tot Castricum-West gerekend maar tot Castricum-Oost.

Het negatieve saldo kosten - opbrengsten bij de categorie overig (welzijn/zorg/cultuur) betekent dat de huur-/pachtopbrengsten in deze rubriek hoger zijn dan de kosten. Dit wordt in Castricum-West veroorzaakt door het Rode Kruisgebouw, een relatief oud gebouw van matige kwaliteit. Het is echter de vraag of alle kosten volledig in beeld zijn. Bovendien is het een situatie die op langere termijn niet handhaafbaar is onder gelijkblijvende condities.

6.6.2 Financiële consequenties in Castricum-West

In tabel 10 zijn de financiële consequenties van actuele ontwikkelingen in (het gebruik van) de accommodaties weergegeven.

Castricum-West	investering	jaarlast 2012	jaarlast 2013	jaarlast 2014	jaarlast 2015	jaarlast 2016
Kosten						
Kapitaallasten en overige exploitatiekosten nieuwbouw Paulusschool	€	212.596	€ 208.943	€ 205.295	€ 199.995	€ 189.881
Verhuizing Toonbeeld en Stichting Omroep Castricum naar N-Geesterhage	€	-	€ -	€ -	€ -	€ -
Nieuwbouw Nieuw-Geesterhage	€	-	€ -	€ -	€ -	€ -
Exploitatierisico De Bakkerij		PM	PM	PM	PM	PM
Opbrengsten						
Vrijval kapitaal- en overige exploitatielasten Paulusschool	€	190.426	€ 190.426	€ 190.426	€ 190.426	€ 190.426
Opzeggen huur Rode Kruis locatie Van Speykkade	€	4.000-	€ 16.000-	€ 16.000-	€ 16.000-	€ 16.000-
Opheffen erfpachtcontract Toonbeeld/ SOC	€	-	€ -	€ 45-	€ 45-	€ 45-
Beperking huurinkomsten gymzaalgebruik Clusius College (40 weken x 40 uur x € 11,86)	€	-	€ 18.976-	€ 18.976-	€ 18.976-	€ 18.976-
Opnieuw verhuren of afstoten/herontwikkelen Van Speykkade	PM	€ -	PM	PM	PM	PM
Resultaat jaarlasten gemeente	€	26.170-	€ 53.493-	€ 49.890-	€ 44.580-	€ 34.476-
Eénmalige kosten/opbrengsten gemeentebegroting	PM					

Tabel 10: begrotingseffecten 2012 - 2016 van bewegingen accommodaties Castricum-West

De meest ingrijpende ontwikkeling in Castricum-West is de realisatie van de nieuwe Paulusschool. Maar daarnaast dient rekening te worden gehouden met de verplaatsing van Toonbeeld en SOC naar Nieuw-Geesterhage. Met de ontwikkeling van een nieuwe eigen gymvoorziening van Clusius College heeft de gemeente op zichzelf niets van doen. De consequentie daarvan is echter dat het Clusius College minder gebruik zal gaan maken van gemeentelijke gymvoorzieningen en dat zal zich vertalen in een beperking van huurinkomsten

voor deze accommodaties. Dit is berekend op basis van de klokuurvergoeding en uitgaande van gebruikscapaciteit voor voortgezet onderwijs van 40 uur per week.

Naast de reeds in gang gezette bewegingen, is in Castricum-West nog een aantal mogelijke keuzes op termijn te maken:

- In relatie tot ontwikkelingen in onderwijshuisvesting in Castricum-Oost verkennen of de (niet officiële) PSZ 'De Springplank' kan worden betrokken bij planvorming. Dit zou mogelijk effect kunnen hebben op de subsidie aan 'De Springplank'.

Indicatief effect op gemeentelijke begroting: nihil

- Mogelijke aanpassingen aan jongerencentrum Discovery, nader te onderzoeken in relatie tot opheffen locatie Molenweid (mimimaal scenario). Ook voor jongerencentrum Discovery geldt dat de effectiviteit van het hebben van een eigen accommodatie dient te worden onderzocht. Mogelijk kan dit ook hier leiden tot afstoten van het jongerencentrum als accommodatie, maar het versterken van de jongerenactiviteiten op andere reeds beschikbare locaties.

Effect op gemeentelijke begroting: (investering minimum scenario PM of besparing maximaal ongeveer € 32.000 per jaar in maximum scenario¹¹)

- Nader onderzocht kan worden of handhaven van de gymzaal aan de Eerste Groenelaan noodzakelijk is gelet op het teruglopend gebruik vanuit onderwijs en de aanwezigheid van gymzalen in de omgeving. Deze gymzaal kent relatief hoge exploitatielasten en lage kapitaallasten (is boekhoudkundig nagenoeg afgeschreven)

Indicatieve jaarlijkse besparing: € 39.000

- Wanneer TTVC haar nieuwe accommodatie heeft gerealiseerd, zal het voormalig Rode Kruis gebouw aan de Van Speyckade beschikbaar zijn ten behoeve van maatschappelijk gebruik of (commerciële) herontwikkeling. De strategie voor deze locatie dient nader te worden uitgewerkt.

Effect op gemeentelijke begroting: PM

6.7 Analyse Castricum-Oost

6.7.1 Algemeen

---

¹¹ Dit zijn de totale jaarlijkse huisvestingslasten voor deze locatie. Subsidie aan jongerencentrum Discovery maakt integraal onderdeel uit van de subsidie aan Stichting Welzijn Castricum. Een deel van deze subsidie betreft huurlasten aan de gemeente, waardoor de huisvestingslasten voor deze locatie voor de gemeente zijn gedekt (maar via omweg dus gesubsidieerd).

Castricum-Oost	saldo kosten-opbrengsten accommodaties			subsidies		totaal		per inwoner			
onderwijs	€	447.191	71%	€	-	0%	€	447.191	24%	€	51
gym	€	62.066	10%	€	-	0%	€	62.066	3%	€	7
binnensport	€	4.414	1%	€	80.000	7%	€	84.414	5%	€	10
buitensport	€	119.920	19%	€	-	0%	€	119.920	7%	€	14
overig (welzijn/zorg/cultuur)	€	375-	0%	€	1.113.006	93%	€	1.112.631	61%	€	126
<i>gemeentebrede voorzieningen*</i>	€	908.179	-	€	1.023.051	-	€	1.931.230	-	-	-
totaal Castricum-Oost	€	633.216	100%	€	1.193.006	100%	€	1.826.222	100%	€	206
per inwoner	8.850	€	72	€	135	€	206				

* voortgezet onderwijs, zwembad, centrum jeugd en gezin, speel-o-theek, algemeen maatschappelijk werk

Tabel 11: totale lasten maatschappelijke voorzieningen (dorps)kern Castricum-Oost

In Castricum-Oost is een grote concentratie van voorzieningen, zowel gemeentebrede voorzieningen als voorzieningen die gericht zijn op de dorpskern Castricum (Bakkum, Castricum-West en Castricum-Oost). Zo is in dit deel van Castricum een peuterspeelzaal, de bibliotheek en Stichting Welzijn Castricum gevestigd. Dat levert een grote concentratie van subsidiegeld op. De gemeentebrede voorzieningen betreffen in dit geval binnenbad 'De Witte Brug' en de twee voortgezet onderwijsvoorzieningen 'Bonhoeffer College' en 'J.P. Thijsse'. Ook de binnensportaccommodatie (Sporthal De Bloemen) van Castricum is in dit deel gesitueerd.

6.7.2 Financiële consequenties in Castricum-Oost

In tabel 12 zijn de financiële consequenties van ontwikkelingen in (het gebruik van) de accommodaties weergegeven.

Castricum-Oost	investering	jaarlast 2012	jaarlast 2013	jaarlast 2014	jaarlast 2015	jaarlast 2016
Kosten						
Kapitaallasten nieuwe brede school (per 2016, investering prijspeil 2012)	€ 1.800.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 138.600
Grondkosten bij realisatie nieuwbouw op nieuwe locatie	PM					
Opbrengsten						
Vrijval kapitaallasten twee basisscholen bij vervanging door één brede school	€	- €	- €	- €	- €	94.446
Vrijval exploitatielasten één basisschool (op basis van gemiddelde)	€	- €	- €	- €	- €	18.263
Residuele opbrengst gemeente herontwikkeling/verkoop 1 of 2 onderwijslocs	PM					
Vrijval exploitatielasten Molenweid	€	- €	-	geen lasten bekend		
Resultaat jaarlasten gemeente	€	- €	- €	- €	- €	25.891-
Eénmalige kosten/opbrengsten gemeentebegroting	PM					

Tabel 12: begrotingseffecten 2012 - 2016 van bewegingen accommodaties Castricum-Oost

De meest ingrijpende ontwikkeling in Castricum-Oost is de (her)ontwikkeling van Nieuw-Geesterhage. De gemeente heeft geen directe financiële betrokkenheid bij dit project, maar subsidieert een groot aantal organisaties die van de nieuwe en vernieuwde huisvesting gebruik gaan maken. De inzet is dat partijen op basis van huidige huisvestingslasten gebruik kunnen gaan maken van ruimte in Nieuw-Geesterhage. Het project is vooralsnog niet definitief geconcretiseerd.

Wat verder weg in de tijd is op basis van het IHP onderwijs een beperking van het aantal schoollocaties in Castricum-Oost voorzien. Stapsgewijs dienen plannen te worden uitgewerkt om van vijf locaties terug te gaan naar maximaal drie locaties. De uitwerking van deze plannen ligt bij de betrokken schoolbesturen.

Het is een noodzakelijke ingreep als reactie op de aanzienlijke terugloop in leerlingaantal, wat ook een daling van de uitkering in het gemeentefonds tot gevolg heeft. Bovendien is een aantal onderwijslocaties functioneel/technisch gezien toe aan een ingreep. In de berekening is het resultaat van een eerste stap zichtbaar gemaakt: van vijf naar vier locaties. Omdat nog niet geconcretiseerd is welke locaties het betreft, is het gemiddelde van de kapitaal- en exploitatielasten als uitgangspunt voor de vrijval berekend. Het negatieve resultaat neemt naarmate de tijd verstrijkt af als gevolg van jaarlijks dalende kapitaallasten.

Tafeltennisvereniging TTVC heeft een vergunning gekregen om op haar oude locatie een nieuwe clubaccommodatie te herbouwen. Dit betreft een eigen initiatief van TTVC. De gemeente faciliteert haar in vergunning verlening en in de tijdelijke huisvesting van de vereniging.

Naast de reeds in gang gezette bewegingen, is in Castricum-Oost nog een mogelijke keuze op termijn te maken:

- De benutting van beschikbare ruimte in de bibliotheek dient te worden onderzocht: in haar nieuwe visie naar aanleiding van landelijke ontwikkelingen geeft de bibliotheek aan slechts 900 m² nodig te hebben (danwel te kunnen bekostigen), terwijl zij 1.200 m² beschikbaar heeft én zij over zaalruimte beschikt die door meerdere partijen gebruikt kan gaan worden.

Effect op gemeentelijke begroting: nihil

- Samen met de gemeente Heiloo onderzoekt de gemeente Castricum de mogelijkheid voor een meer regionaal (binnen)zwembad. Dit zou er toe kunnen leiden dat zwembad 'De Witte Brug' uit de exploitatie wordt gehaald. Een dergelijk zwembad dient een kwalitatieve meerwaarde op te leveren en zo mogelijk ook een besparing in de gemeentelijke begroting.

Indicatieve jaarlijkse besparing: PM

- In relatie tot de beperking van het aantal onderwijslocaties, dient tevens kritisch naar het aantal gymnastiekzalen in Castricum-Oost te worden gekeken. Dit dient mede in relatie tot de situatie in Castricum-West te worden beoordeeld en in relatie tot het gebruik van gymnastiekzalen door verenigingen.

Indicatieve jaarlijkse besparing: € 39.000

7 Rol gemeente t.a.v. financiering, eigendom en beheer

7.1 Inleiding

De rol van de gemeente bij de ontwikkeling en in stand houding van accommodaties is divers en betreft een historisch gegroeide situatie. Het is duidelijk dat de meest vergaande bemoeienis van gemeente Castricum bij het accommoderen van maatschappelijke functies bij onderwijs en sport is. Bij andere voorzieningen is de rol van de gemeente gelegen in een zakelijke vorm van eigendom (grond en/of gebouw) of in de vorm van een subsidie. Partijen dragen zelf voor een groot gedeelte de verantwoordelijkheid voor de huisvesting.

Maar hoewel de gemeente een belangrijke bijdrage levert in de financiering van accommodaties voor sport en onderwijs, is de zeggenschap over de huisvesting beperkt. In alle gevallen is de gemeente mede afhankelijk van andere partijen (schoolbestuur, sportvereniging, exploitant) voor het maken van keuzes in de accommodaties. In dit hoofdstuk geven we per type voorziening aan welke rol of rollen de gemeente heeft en in hoeverre dit aansluit bij ambities of in hoeverre er mogelijkheden zijn om hier effectievere vormen aan te geven.

7.2 Onderwijs

Voor onderwijs draagt de gemeente wettelijk de verantwoordelijkheid om te zorgen voor passende huisvesting. In het primair onderwijs (inclusief speciaal onderwijs) betekent dit dat de gemeente zowel de zorg draagt voor het investeren in onderwijshuisvesting als voor een belangrijk deel van de in stand houding van die huisvesting. Voor het voortgezet onderwijs is de gemeente verantwoordelijk voor de investering. De instandhouding ligt bij het schoolbestuur.

De gemeente Castricum werkt hierbij grotendeels conform de VNG verordening voor onderwijshuisvesting. Bovendien heeft de gemeente samen met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs opgesteld, waarin de koers voor de ontwikkeling in de onderwijshuisvesting voor de komende jaren is uitgezet. De gemeente is daarin kaderstellend, de schoolbesturen dienen deze koers verder te concretiseren.

Mogelijke beheersmaatregel

Verdere optimalisering van de uitvoering van onderhoudstaken is mogelijk door ook binnen het primair onderwijs de gemeentelijke taken op het gebied van onderhoud aan de gebouwen over te hevelen naar de schoolbesturen. Afspraken dienen dan gemaakt te worden over de manier waarop budgetten worden toegekend en de verantwoording over besteding daarvan.

Onderdeel van de gemeentelijke verantwoordelijkheid is ook het beschikbaar stellen van voldoende gymnastiekaccommodaties voor het primair en voortgezet

onderwijs. Globaal kan gesteld worden dat ongeveer 10% van het budget voor onderwijshuisvesting in het gemeentefonds gymnastiekvoorzieningen betreft. De gymnastiekvoorzieningen worden naast onderwijsgebruik ook gebruikt door verenigingen, veelal als trainingsfaciliteit. Binnen de gemeente zijn 7 separate gymnastiekaccommodaties, waarvan drie integraal onderdeel uitmaken van een schoolgebouw. Bij deze accommodaties is de gemeente niet alleen verantwoordelijk voor de in stand houding maar ook voor de exploitatie (het gebruik, cq de inroostering). Daarnaast zijn gymnastiekvoorzieningen bij de twee voortgezet onderwijs scholen aanwezig en wordt gebruik gemaakt van ruimten in sportaccommodaties zoals De Bloemen. Bij die accommodaties is de invloed van de gemeente op de exploitatie minder direct.

Mogelijke beheersmaatregel

Bij het verkennen van de mogelijkheid om de drie sportaccommodaties binnen de gemeente in exploitatie te geven aan één contractpartij (zie paragraaf 7.3.2), dient ook de mogelijkheid te worden verkend om hier de 7 gemeentelijke gymnastiekzalen in mee te nemen.

7.3 Sport

7.3.1 Buitensport

Niet elke sportvereniging is afhankelijk van een gemeentelijke bijdrage in de vorm van subsidie, direct of indirect. Zo zijn tennisverenigingen zelfvoorzienend terwijl voetbalverenigingen zowel in directe subsidievorm (bijdrage per jeugd lid) als in de vorm van het niet kostendekkend beschikbaar krijgen van velden (aanleg en onderhoud) wel tot de gesubsidieerde sporten behoort. Dat is historisch bepaald en daar wijkt de gemeente Castricum niet veel af van veel andere gemeenten.

De manier waarop de gemeente een bijdrage levert aan buitensportverenigingen is redelijk eenduidig: de gemeente geeft terrein uit in erfpacht en verhuurt velden (gras, kunstgras, verhard, et cetera) aan de verenigingen. De gemeente onderhoudt de sportvelden als onderdeel van haar (openbaar) groenbeheer. De huurtarieven die worden doorbelast aan verenigingen zijn niet kostendekkend. De verenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor financiering, beheer en exploitatie van clubgebouwen. In sommige gevallen investeren verenigingen zelf in bijvoorbeeld kunstgrasvelden en worden daar specifieke afspraken met de gemeente over gemaakt.

Verenigingen zijn grotendeels afhankelijk van de inzet van vrijwilligers bij het beheer en de exploitatie van haar clubgebouwen. Dat, in combinatie met de ontwikkeling dat de grootste groep sporters (jeugd) in omvang gaat afnemen en dat het werven van voldoende en voldoende gekwalificeerde en gemotiveerde vrijwilligers steeds vaker een probleem vormt voor verenigingen, maakt de situatie rond verenigingen steeds kwetsbaarder. Tegelijkertijd is er de behoefte om sport een steeds prominentere rol te laten vervullen bij vraagstukken op het

gebied van gezondheid, welzijn en sociale en economische activering. Daar liggen kansen om financieringsstromen en organisatiekracht bij elkaar te brengen en door multifunctioneler gebruik van sportaccommodaties de continuïteit beter te waarborgen. Een eerste voorbeeld hiervan is de buitenschoolse opvang (BSO) die is ingericht op sportpark 'De Puikman'.

De eigendomsverhoudingen ten aanzien van deze sportvoorzieningen maken een directe sturing op dergelijke ontwikkelingen door de gemeente niet mogelijk. De betreffende vereniging zal dergelijke initiatieven moeten dragen en dat lukt alleen indien men daar de toegevoegde waarde van inziet. Een vereniging die in een moeilijke situatie verkeert zal daar sneller vatbaar voor zijn.

De gemeente is zich bewust van de niet kostendekkende situatie ten aanzien van de buitensportaccommodaties. Tijdens de bespreking van de voorjaarsnota 2011 is geopperd om de huurtarieven van de sportvelden naar een meer kostendekkend niveau te brengen. Concreet dient er per jaar €15.000 olopend tot €60.000 in 2015 bezuinigd te worden. Het Platform Sport heeft door middel van inspreken en het schrijven van een brief erop aangedrongen de huurverhoging uit te stellen en ruimte te bieden om te onderzoeken of niet op een andere slimmere manier oplossingen kunnen worden gevonden. Dit heeft geresulteerd in 2 door de raad aangenomen moties op 23 juni 2011. De raad heeft hiermee het volgende aan het college opgedragen:

Motie: Onderhoud sportvelden

- Met de sportverenigingen te overleggen op welke wijze het onderhoud van de sportvelden (deels) kan worden overgedragen aan de betrokken verenigingen;
- Te stimuleren en te begeleiden dat de sportverenigingen gaan samenwerken voor wat betreft het onderhoud van de sportvelden;
- De plannen tot verhoging van de bijdrage van sportverenigingen in het onderhoud van sportvelden uit te stellen tot 2013.

Motie: Lastenverhoging sportverenigingen

- In te gaan op de uitnodiging van het Platform Sport om de door de gemeente begrote meeropbrengsten zo mogelijk op een andere wijze te realiseren dan door een huurverhoging op het uitgeven van sportvelden;
- In het overleg te betrekken het overdragen van taken en verantwoordelijkheden op het onderhoud van sportvelden dat nu nog in gemeentelijke regie is;
- De gemeenteraad over de uitkomsten van het overleg te informeren bij de voorbereidingen op de Begroting 2012.

Mogelijke beheersmaatregel

De gemeente kan naast bovenstaande punten stimulerende maatregelen nemen door bijvoorbeeld haar subsidiebeleid ten aanzien van deze sportverenigingen aan te passen en meer te richten op multifunctionaliteit, verbreding van maatschappelijk nut en verbinden van meer (maatschappelijke) organisaties aan de verenigingen en/of sportaccommodaties.

7.3.2 Binnensport en overdekt zwembad

Gemeente Castricum financiert deels de exploitatie van drie binnensportaccommodaties (in de dorpen Castricum, Limmen en Akersloot) en een overdekt zwembad (Castricum), ofwel via directe exploitatiebijdragen ofwel via bekostiging van eigendomslasten en bekostiging vanuit bijvoorbeeld onderwijsgebruik. De drie sporthallen zijn in principe multifunctionele accommodaties waar naast sport ook welzijnsfuncties (ontmoeten, verenigingsleven en dergelijke) worden gefaciliteerd. In Akersloot is zelfs de bibliotheek onderdeel van het gebouwcluster. De vier genoemde binnensportvoorzieningen zijn elk in exploitatie ondergebracht bij verschillende exploitanten en onder verschillende voorwaarden.

Mogelijke beheersmaatregel

De gemeente gaat onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om de exploitatie van de binnensportaccommodaties onder te brengen bij één contractpartij en in hoeverre dat tot optimalisatie leidt (ten aanzien van kwaliteit, kosten en organisatie).

Ook de exploitatie van de gymnastiekvoorzieningen kan in dit onderzoek worden meegenomen.

7.4 Welzijn, zorg en cultuur

De grootste bijdrage aan voorzieningen op het gebied van welzijn, zorg en cultuur levert de gemeente Castricum in de vorm van subsidiëring van organisaties en activiteiten. Het aantal gebouwen dat eigendom van de gemeente is en voor deze categorie wordt gebruikt is beperkt. In een aantal gevallen wordt het gebouw aan een stichting verhuurd, maar in de meeste gevallen is het gebouw in erfpacht uitgegeven. In het laatste geval is de gemeente formeel eigenaar maar heeft zij bijna geen betrokkenheid bij de instandhouding van het gebouw. Voor nog meer accommodaties geldt dat de gemeente eigenaar is van de grond en deze in erfpacht uitgeeft.

Hoewel dus de betrokkenheid van de gemeente bij gebouwexploitaties in deze categorie voorzieningen relatief beperkt is, is het aantal contractpartijen en de diversiteit aan contracten (erfpacht grond en/of gebouw, huur, in gebruik geven) het grootst. Informatie over technische staat van gebouwen, exploitatielasten (onderhoud, energie) en functionaliteit is bij deze categorie zeer beperkt aanwezig bij de gemeente.

Mogelijke beheersmaatregel

Nader onderzocht dient te worden of het mogelijk is om voor deze categorie accommodaties meer eenduidige contractvormen te realiseren. Uitgaande van het versterken van de regierol en het beperken van operationele taken, zou de erfpachtconstructie voor gebouwen wellicht uitgebreid kunnen worden. Sturing

op inhoud kan de gemeente realiseren middels subsidiëring gericht op feitelijke activiteiten.

7.5 Ontwikkelingen met een gemeente overstijgend karakter

Natuurlijk is een goed basis voorzieningenniveau met onderwijs, sport, zorg en welzijn belangrijk voor de leefbaarheid van de kernen en de gemeente als geheel. Maar het is tegelijkertijd belangrijk om ervoor te blijven zorgen dat wonen en werken binnen de gemeente voldoende aantrekkingskracht blijft houden. Hoewel de gemeente vooral voor de bewoners is, is het belangrijk om de vensters naar buiten open te houden: aantrekkelijk te zijn voor nieuwkomers en aantrekkelijk te blijven voor nieuwe generaties.

Daar kunnen voorzieningen met een meer regionale uitstraling een belangrijke rol in vervullen. Bijvoorbeeld het winkel- en uitgaanscentrum van Castricum kunnen in dit licht worden genoemd. Dit zijn belangrijke waarden in de gemeente, waar de gemeente meer in de vorm van ruimtelijke ordening en grondbeleid op stuurt. Maar ook vanuit de inhoud kan en moet de gemeente meer sturing aan dergelijke ontwikkelingen geven. Van belang is om dergelijke functies strategisch te positioneren binnen de gemeente, zowel wat betreft de locatiekeuze maar ook wat betreft de samenhang met andere (gemeentelijke) voorzieningen.

De samenhang van functies bepaalt uiteindelijk voor een groot deel de mate van exploiteerbaarheid. Dat geldt voor commerciële functies, maar ook voor maatschappelijke. Juist de functies met een meer regionale uitstraling kunnen elkaar versterken en vragen om een strategische locatiekeuze. Een locatiekeuze gericht op de exploiteerbaarheid van de voorziening(en) en de randvoorwaarden die daaruit voortvloeien.

Mogelijke beheersmaatregel

Projecten met een regionale uitstraling beoordelen op kansen voor samenwerking om hiermee de functie te versterken. En de focus van projectontwikkeling leggen op de exploitatiemogelijkheden in plaats van investeringsmogelijkheden (inclusief grondexploitatie).

7.6 Coördinatie vraag en aanbod

Met name uit de meedenkavonden kwam telkens sterk naar voren dat partijen die ruimte voor activiteiten zoeken niet weten waar te zoeken en partijen die ruimte beschikbaar hebben geen idee hebben dat partijen zoeken naar geschikte en beschikbare ruimte. Er is een sterke behoefte aan een informatiesysteem (in welke vorm dan ook) waarin vraag en aanbod op een effectieve manier op elkaar kan worden afgestemd.

Een bijkomend verschijnsel is dat partijen al snel denken dat een accommodatie niet geschikt is omdat de tarieven te hoog (voor huur of consumpties) of omdat er

andere beperkingen zijn. Veelal is dat gebaseerd op eigen vooronderstellingen en is er meer mogelijk dan men denkt.

Tenslotte, en zeker niet in de laatste plaats, worden kansen voor samenwerking tussen partijen ook te weinig benut. De meedenkavonden hebben aangetoond dat door partijen bij elkaar te brengen er bij betrokkenen nieuwe ideeën ontstaan waarbij men elkaar op inhoud beïnvloedt.

Mogelijke beheersmaatregel

Gemeente richt samen met de maatschappelijke partijen in het veld een digitaal loket in waar vraag en aanbod elkaar kan vinden. Er dient een duidelijke omschrijving te komen van ruimten en de gebruikstoepassingen en de tijden waarop deze beschikbaar zijn. Hierin wordt tevens rekening gehouden met de mate van bereikbaarheid en toegankelijkheid voor mensen met een beperking van de betreffende accommodaties.

Gemeente faciliteert periodiek bijeenkomsten met het maatschappelijke veld (zoals gedaan in de meedenkavonden) om partijen met elkaar in contact te brengen en over inhoud en accommodaties afstemming te laten plaatsvinden.